Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

FØVLING

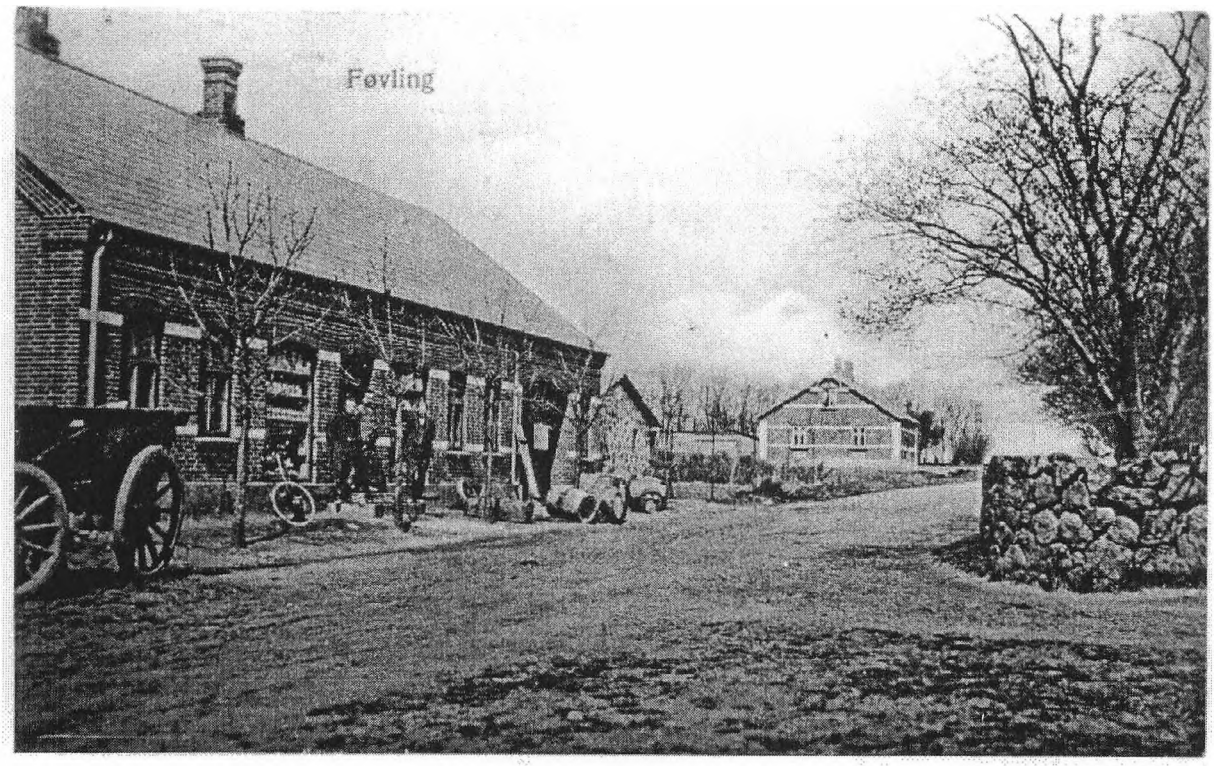

1930´erne og 1940´erne

Lokalhistorisk Arkiv Holsted
Vestergade 17
6670 Holsted
Tlf. 75 39 20 10
Holsted-Lokalarkiv@mail.dk

Jørgen Steinicke 2006

Jørgen Steinicke
2006

Lokalhistorisk Arkiv Holsted har fået indleveret nogle manuskripter om Føvling, som vi synes er rigtig muntre, hvorfor vi har spurgt forfatterne og pårørende om vi måtte mangfoldiggøre materialet.
Vi har heldigvis fået ja fra begge.

Derfor har vi lavet dette lille skrift, hvor vi har fundet diverse billeder fra arkivet og indsat, hvor det har været relevant.

Vi har ikke rettet i teksterne men opsat dem på en måde, som vi synes var i orden. Nogle få steder har vi indsat en tekst men så skrevet i kursiv

Vi håber, at læserne også vil synes at teksterne er skrevet med lune og fornøjelighed og ønsker god fornøjelse.

Lokalhistorisk Arkiv Holsted, november 2009.

Indholdsfortegnelse

Føvling som jeg husker den i tiden 1930 til 1937 af Asger Juhl... side 1
Mit forsamlingshus og andet af Sven Ernebjerg Tygesen..... side 16
Noget om blandt andet fodbold af Sven Ernebjerg Tygensen... side 27
Bazar af Sven Ernebjerg Tygesen..... side 31

Jørgen Steinicke
2006

Føvling som jeg husker den i tiden 1930 til 1937.... side 1 - 15

Forfatter: Asger Juhl

Billeder er indsat af Lokalhistorisk Arkiv Holsted efter bedste evne

Føvling som jeg husker den i tiden 1930 til 1937.

Landsbyen havde i hele den periode en ret konstant befolkning, idet der i perioden kun blev bygget 2 huse, det ene en aftægtsbolig for "den gamle degn", som i forvejen boede i byen - det andet var en aftægtsbolig for et tilflyttet gårdmandspar, navnet glemt, men huset hed "Pax". Jeg fulgte opførelsen meget nøje, og var uden tvivl ofte til stor hjælp. Specielt husker jeg brøndgraverens spændende arbejde. Også hans navn er desværre glemt, men han var en meget flink mand, der brugte kolossale mængder af skråtobak, som ofte gav ham lidt besvær med både at tale og samtidig at holde styr på alt mundvandet. Nå, det var et sidespring, og dem bliver der nok nogle af undervejs. Det var min mening her i starten at fortælle, at der var ca. 100 indbyggere i Føvling, stille og rolige mennesker, men næsten alle med den karakteristiske jyske sans for humor, det der benævnes lune, som da graveren Hans Jærk, (Hans Erik) ved en begravelse, hvor man i sidste øjeblik opdagede, at kisten blev ført med den forkerte ende forrest ind i kirken, efter endt drejning af kisten, tørt bemærkede, "så blev han da alligevel omvendt, selvom det også var i sidste øjeblik".
Det er meget vanskeligt at give en karakteristik af forholdene, og her tænker jeg specielt på de økonomiske, for jeg er tilbøjelig til at sammenligne med de forhold vi senere fik og jo i udpræget grad har i dag, og de gør, at jeg er tilbøjelig til at sige, at folk var fattige, men jeg tror, at det trods alt var undtagelsen, at det ligefrem var fattigdom der herskede. Jeg tror, at det var tidens levestandard, og det var jo en ukompliceret tilværelse, der levedes dengang, men tempoet var jo også anderledes – støt og sindigt. I 1930 var der ikke mere end højest 3 biler i byen – Søren snedkers, Hans Knudsen og måske smed Toft. De øvrige 3-4 stykker, der kom til i perioden, kan jeg huske blev anskaffet. Ligeså med telefoner. Der var telefon i brugsen og på posthuset, og så havde det jo også den fordel, at når man ringede fra et offentligt sted, så fik ens medborgere jo også noget at vide, især hvis det var fra posthuset.
Af større hændelser i perioden kan jeg ikke komme i tanker om noget mere epokegørende, end da der blev asfalteret fra fodboldpladsen og ned gennem byen og rundt om kirkegården. Det var virkelig en begivenhed for nogle af os raske drenge at se denne mægtige damptromle forvandle grusvejen, med dens muligheder for Dirt track kørsel, til en racerbane, og når man så også tænker på hvor venligt, det var af fru Lyst, sådan at invitere tromleføreren til at overnatte på divanen, så man forstår godt, at det tog sin tid med den asfaltering i Føvling.

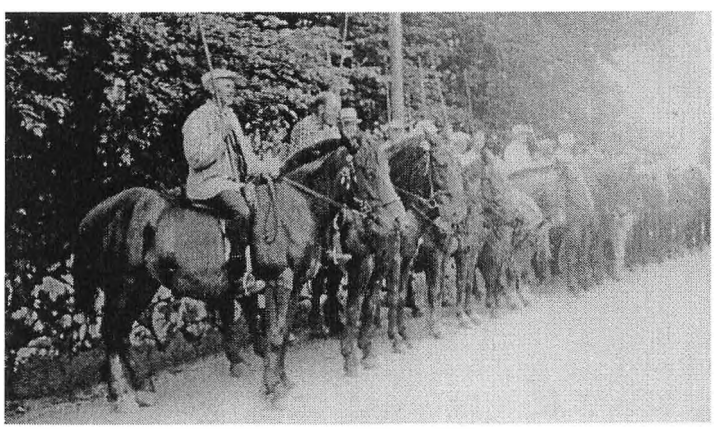

Ringridning i Føvling. Billedet er fra ca. 1950, men viser nok, at der var mange heste til start

Af årligt tilbagevendende begivenheder bør nævnes ringridningen. Det var næsten ikke til at vente til den sommersøndags eftermiddag, hvor alle hestene blev opmarcherede foran brugsen, hvor Devantier talte til rytterne og sørgede for at fanen blev ført til fløjen, hvor den blev overladt Herman Espensen på den ene af de flotte oldenborgerheste, der til daglig trak mælkevognen fra Ot (AATTE) til

Bækbølling, og som sammen med Dormanns enmands hornorkester i spidsen førte hele kavaleriet til fodbold-pladsen, hvor dysten foregik. Det var virkelig en festdag.

Selvforsyningsgraden i byen var meget høj, med brugs, bager, smed, snedker der også kunne mure, mølle og eget elektricitetsværk med vindmølle som drivkraft, så var der ikke noget at flintre land og rige rundt efter, og det gjorde man heller ikke, og hvis virkelig det blev nødvendigt at skulle have bud til nærmeste stationsby efter medicin, ja så ordnede postbilføreren det, når han nu alligevel skulle derover.
Jeg har på den vedlagte skitse over byen nummereret de forskellige lokaliteter og vil i det følgende fortælle hvad jeg kan huske af småting om stedet, menneskene o.a.

1. Mikkels gård. 2 voksne, 2 børn og en voksen karl. Har tilbragt masser af timer der. Blev engang inviteret til at spise blodsuppe i anledning af overstået slagtning. Rødligt fluidum med eddikesmag og garneret med store melboller. Ingen succes. Bag gården en branddam, Mikkels dam, hvor der var vinter aktiviteter på skøjter og slæder, skubbet frem ved hjælp af såkaldte ispigge – træstave med søm i enden. Mikkel gik fallit ret tidligt i trediverne og gården blev solgt til en hjemvendt amerikaner, der havde ternet skjorte og stærke briller og som sagde "Well". Han hed Chris og var flink. Han mageskiftede ret hurtigt gården med en gårdejer Callesen fra en anden del af sognet.

Billedet stammer fra 1944 og viser "stadion" på Føvlingvej/Møllebakken
Bagerste række fra venstre: Hans Viuf, Svend Ejler Viuf, Mathias Jensen, Arne Nielsen, Christian Pallesen.
Midterste række fra venstre: Laurids Pedersen, Alfred Nielsen, Ejnar Knudsen
Forreste række fra venstre: Kristian Hansen, Niels Ross, Kristian Nielsen

2. Fodboldpladsen. Skueplads for omtalte ringridning og kampe med forskellige andre landsbyhold. Pladsen var så ujævn, at man ikke fatter, at der overhovedet kunne spilles fodbold på den. I den sydlige ende af pladsen var en bane til kurvebold – en mindre bane, med en høj pæl hvorpå var anbragt en vandret cyklefælg i ca. tre meters højde – i hver sin ende af banen. Mod vest var hele anlægget beskyttet af et læbælte af grantræer – et yndet mål for juletræsrøvere. Omklædning foregik ved læbæltet eller i Mikkels hestestald når det regnede. Banen blev slået, når græsset var så langt, at det kunne betale sig at gøre det for høets skyld.

3. Baunehøj. Oldtidshøj, hvorfra der er den mest storslåede udsigt udover Kongeådalen og det flade land mod sydvest med Ribe i horisonten. Så vidt mig bekendt, er der ingen landsbytraditioner knyttet til stedet.

4. Magnus og Julie. Vognmandsforretning – den eneste erhvervsvirksomhed der er etableret i perioden. Magnus havde en lastbil og derforuden havde han en lillebil, som Julie var fører af, når Magnus var ude med lastbilen. Julie var desuden damefrisør, og påførte som sådan, den ene af søstrene i 27, konkurrence. Magnus og Julie var tilflyttere uden familiær tilknytning til byen.

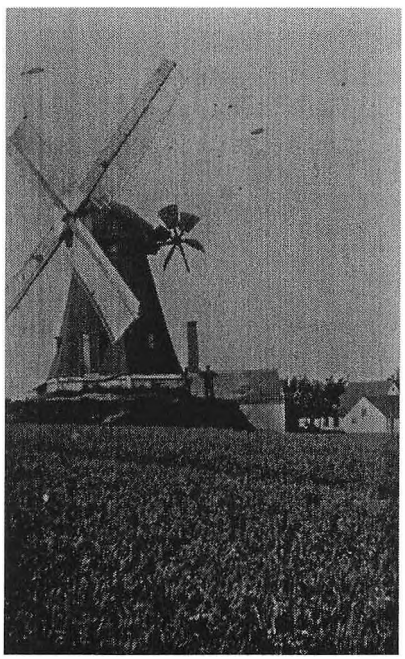

Føvling mølle ca. 1930

5. Møllen. En rigtig gammeldags mølle, hvor bønderne kom og fik malet deres korn. En masse lyd-, lugt- og synsindtryk er forbundet med denne knirkende, susende og rumlende virksomhed, hvor jeg også sommetider blev taget med helt op på den øverste stige, hvor den vandrette aksel, som vingerne sidder på går ind i møllehatten og transmitterer den af vingerne fangede energi over i den lodrette aksel gennem trætandhjul, for at bruge den i de underliggende kværne. Mølleren var en gammel mand, som var ualmindelig støvet. Jeg husker især hans buskede øjenbryn, der var hvide af melstøv. Lige ved siden af møllen lå et motorhus, hvor der stod en stor petroleumsmotor, som i vindstille perioder kunne trække kværnene. Møllen standsede sin virksomhed ret tidlig i trediverne, og stod i en årrække, som et monument over en svunden tid.

6. Møllerens hus. Et ikke ret stort hus, med en lille stald i den sydlige ende. I den stald overværede jeg den eneste humane griseslagtning, idet grisen blev skudt med en salonriffel, før den blev stukket. Det var en udenbys slagter. Møllerfamilien omfattede 4 personer, forældrene, en voksen søn samt en yngre søn. Sønnerne fortsatte med at bære tilnavnet "møller".

7. Peder Rosenmaj og kone. Ældre folk, han vejmand med trillebør og skovl, reparerede vejene i en del af sognet, med materialer han selv fremstillede, idet han slog skærver af kampesten. Jeg beundrede den evne til at få de store sten til at flække med få slag af en stor hammer, for senere at slå dem i pæne firkantede skærver.

8. Hans Iversen og kone. Ældre mennesker, om hvem jeg ikke husker ret meget, udover at der altid var så nydeligt i og omkring deres hus. *Se billede under nr. 15, Toftevej 5*

9. Søren Snedkers. Den lokale entreprenør, der med egen familie som medhjælp kunne bygge hvad som helst, idet to voksne sønner var murere. Familien var stor: Ejnar, Aage, Sven (sinke) Kristian, Jens, og vistnok en voksen datter. Alle drengene boede hjemme. Omgivelserne til værkstedet var en herlig tumleplads, med murebaljer og stilladsbrædder, som var skabte til drengeaktiviteter. Jeg har et helt sikkert indtryk af, at jeg altid var velkommen, men jeg husker måske forkert. Jeg tror for øvrigt, at det gik virksomheden dårligt, i tredivernes krise.

10. Skomager Holt + kone og jeg mener to børn. Der var i hvert fald en dreng. Det var et spændende sted at komme, sidde der ganske stille og se ham skære læderet til med hans skarpe knive, gnide tråden med den sorte begklump og sætte et hestehalehår fast i enden af tråden i stedet for at bruge en nål når såler skulle syes på sko og støvler. Jeg fik altid en honningmad når jeg kom på besøg. Mon ikke han var invalid? Han blev heller ikke gammel. Jeg tror virkelig, at de var fattige. De havde en ged, som blev malket, og så havde de kaniner. Holger, sønnen indviede mig i forplantningens mysterium ved at lukke to kaniner sammen og fortælle, at nu fik den ene snart unger.

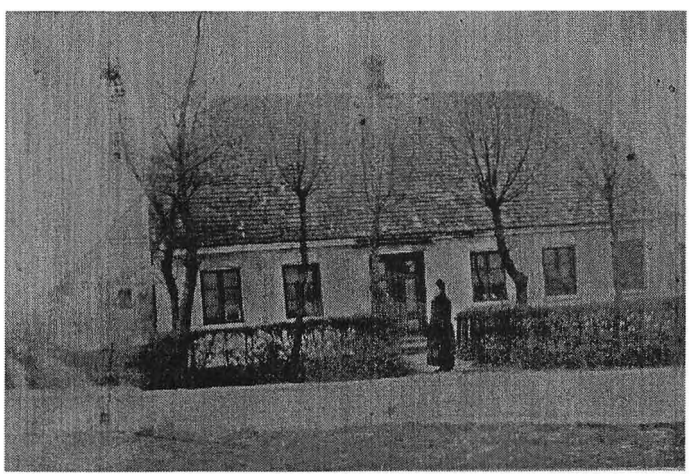

Møllebakken 4, ca. 1900

11. Jens Chr. Thomsen, kone og datter. Et rigtig gammeldags landbrug, drevet af en i min erindring gammel bondemand, i store langsomtgående jernbeslåede træsko. Der fandtes ikke mekanik på gården. Kornet blev tærsket med plejl og malet på møllen. Der var en hesteomgang i gården, men jeg har ikke set den i brug. Køkkenet og vel for øvrigt også stuerne var meget lavloftet. Jeg kan huske jeg engang besøgte dem lige efter middag, hvor mor og datter var ved at vaske op, at de gav grisene opvaskevandet, for intet gik til spilde.

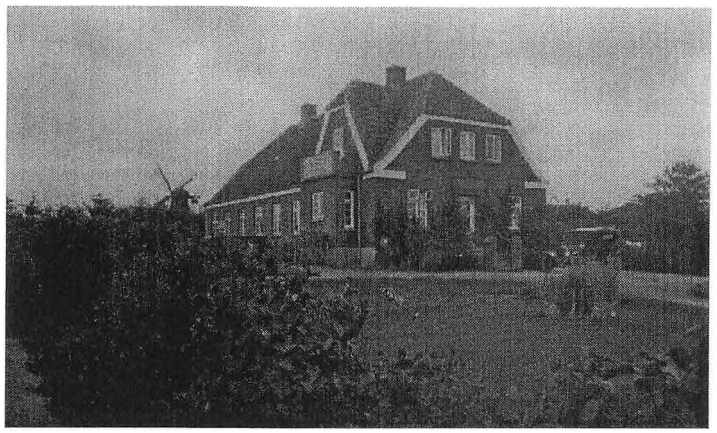

Præstegården, Møllebakken 1, ca. 1925

12. Præstegården. 2 voksne, 3 børn + en ung pige. Ingen kommentarer til hverken familie eller bygningen, bortset fra noget jeg aldrig før har lagt mærke til, den placering bygningen har, trukket tilbage fra vejene. Alle andre huse i byen ligger klods op ad vejen. Men det har sikkert noget med placering i forhold til kirken at gøre.

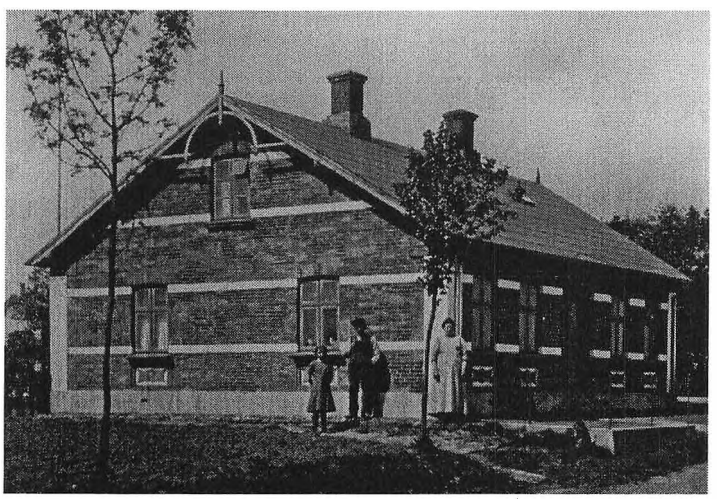

Hans "Jærk", datteren Didde og Hans Jærks hustru ved deres hus ca. 1910

13. Graver Hans "Jærk" og datteren "Didde". Han står som indbegrebet over alt hvad jeg kan sige om Føvling af positivt, og det er jo ikke småting. Hans lune var stor og han vidste meget om hans medmennesker, men udleverede dem ikke til grin, men lagde heller ikke skjul på, at der var visse sider ved menneskeheden, som ikke var kedelige. Hans måde, at tage sådan en lille kjøvenhavner dreng på var enestående. Han havde tid til at lære mig ting, som jeg kan bruge den dag i dag. Han lærte mig at lave en drage, og at en tom margarinekasse kunne blive til en mejsekasse. Han havde værksted i det lille udhus, hvor han også gemte vinduesglasset, for han var lidt glarmester ved siden af. De fleste minder har jeg dog fra hans arbejde i kirke og på kirkegården. Jeg nåede aldrig så vidt som Mogens, der selv kunne ringe med kirkeklokken, men jeg har holdt i den nederste ende af rebet, mens enten Hans Jærk eller Didde ringede, 100 gange, og jeg har hjulpet ham at grave mangen en føvlingboers sidste hvilested, mens vi har kigget på diverse knogler og tænder fra for længst hedengangne uden at jeg syntes, der var noget underligt i, at det var resterne af et menneske. Og når en begravelse var afsluttet, ja så var jeg der, parat til at hjælpe med, at kaste graven til. Min beundring af Hans Jærk, der grænser til hengivenhed, kan måske bl.a. skyldes følgende: En dag jeg var i brugsen, var der en mand, jeg husker ikke hvem, som til Devantier sagde: "du har vel ikke noget trillebørfrø"? Devantier

beklagede, men sagde til mig, om jeg ikke kunne hente lidt oppe hos smeden. Jeg drønede selvfølgelig op til smed Toft og sagde, som det var, at jeg skulle hente lidt trillebørfrø til Devantier. Toft har sikkert smilet lidt, men sagde, at han heller ikke havde noget, men at jeg skulle prøve hos Hans Jærk. Hans Jærk har uden tvivl syntes, at det var morsomt, men har nok også ment, at jeg var for slet et offer, for han forklarede mig, at der ikke var et sådant stof, og at jeg ikke skulle løbe for nar længere. Jeg tror, at jeg lærte meget om mennesker den dag, men jeg vil da straks bemærke, at jeg synes, det er en god spøg, og at jeg senere selv har praktiseret den. At Didde var en fin pige, det må sige sig selv. Det at sige til en lille dreng – gå du nu ud i hønsehuset, og find det største æg du kan, og så sad jeg der i hendes køkken og snakkede med hende mens jeg rørte en dejlig æggesnaps. Det at Hans Jærk selv kunne dø, det havde jeg aldrig skænket en tanke. Jorden blev fattigere den dag.

14. Villa "Pax". Vel nok huset med byens bedste beliggenhed, udsigt på langs af hovedgaden, og som føromtalt bygget i perioden 1930 – 1937. Jeg husker ikke noget sikkert om menneskerne udover, at de var et par ældre mennesker.

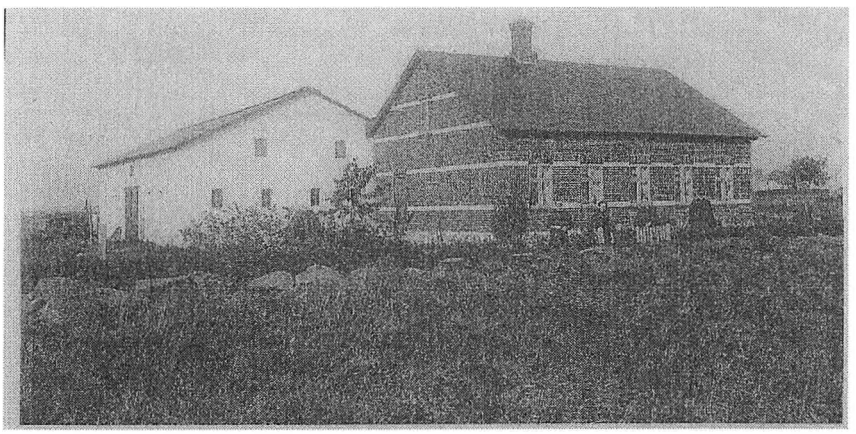

Toftevej 5, ca. 1910 (hvor Hans Iversen og familie boede i ejendommen se under nr. 8) Sandberg boede i ejendommen i 1930-erne

15. Postbud Sandberg, kone og 2 børn. Det må ikke have været lønsomt nok at være post, for de langpostbude, jeg kan huske, havde alle en landejendom, som de drev ved siden af deres lange posttur. Sandberg havde ligesom de andre poste et godt humør, og deres ejendom var pæn vedligeholdt, og jeg kan huske, at fru Sandberg var dygtig i haven. Foruden at bære post rundt til folk, så kunne Sandberg kastrere grise og hunde, hvilket selvfølgelig blev ordnet, når nu han var her alligevel, og om nogen skulle vente på posten, det betød jo ikke noget, for de skulle måske have skåret grise næste dag.

16. Laust Nissen og kone. En familie, der ikke har gjort indtryk på mig. De havde en lille ejendom. Jeg kan se ham for mig, når han kom med en kurv på armen, når han gik i brugsen, og han har højst sandsynlig haft æg med, for brugsen var også ægsamlingssted.

17. Hagen Christensen og fru Hagen + Carla. Rækkefølgen er nok forkert, for fru Hagen var jordemoder, og som sådan den vigtigste i familien. Hagen Christensen var meget pukkelrygget og jeg mindes ikke, at han havde noget erhverv ved siden af, at køre med fru Hagen, og også sommetider med far. I min foromtale af byens biler, er Hagens glemt.

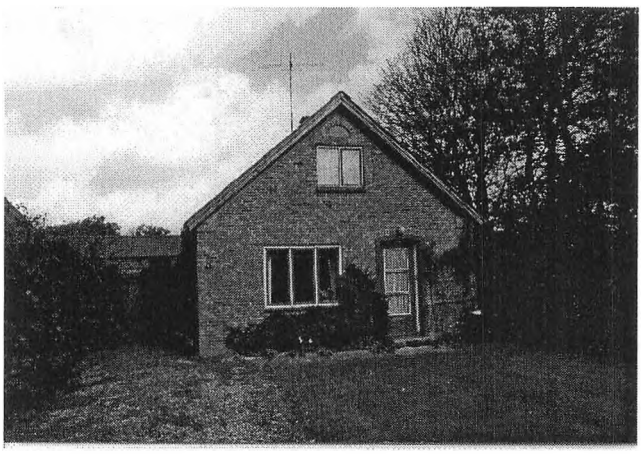

Toftevej 9, det gamle El-værk som senere blev beboelse. Billedet er fra 1991 og desværre det eneste vi har af ejendommen.
Fotograf: H P Hansen

18. Det lokale elektricitetsværk. Nøjagtigt hvornår driften standsede, kan jeg ikke huske, men det er et af de steder, hvor jeg er i tvivl om, jeg husker rigtigt, men jeg tror helt bestemt, at det var i drift, da vi kom til byen, og jeg synes, at jeg kan se nogle store akkumulatorer i huset. Een ting er der imidlertid ikke tvivl om, og det er den dag den ret store vindmølle, som leverede en del af drivkraften, blev væltet. Det var efter overgangen til vekselstrøm i byen, at det gamle jævnstrømsværk blev nedlagt. Det var første gang jeg så, at man med en flamme kan skære jern over. Det var en fantastisk oplevelse, at se møllen styrte til jorden med en stor kvasende lyd. Det har ikke været nogen tilfældighed, at el-værket har været placeret lige ved smeden, for han har utvivlsomt passet det.

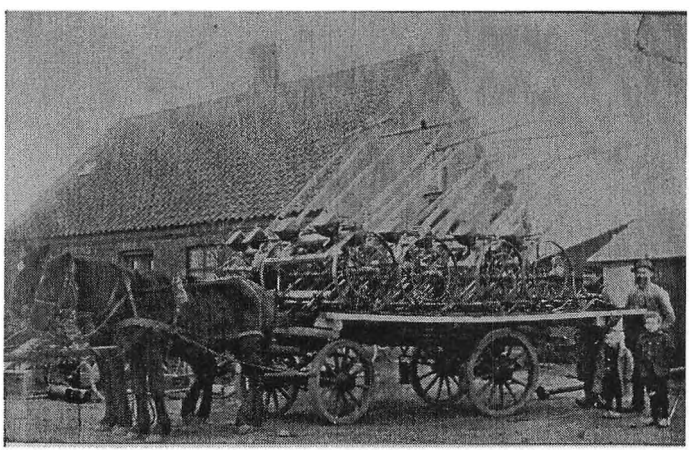

Toftevej 11, Smeden i Føvling ca. 1930.
Vi ved desværre ikke, hvem der er på billedet

19. Smed Toft, kone og 4 børn + en svend. Et herligt sted. Der skete altid noget. Det var stedet næst efter brugsen, hvor der var folk at træffe. Sådan en gammeldags smedje, med ild i essen og slag på ambolten. Når der ikke var "kunder", så smedede Toft og svenden hestesko, som blev anbragt på et jernrør ved siden af ambolten. Smeden forventedes til at kunne alt. Folks gamle biler, fars cykel, mors brødkniv, alt ordnede han. Det var også smed Toft, jeg gik til, når jeg skulle have en jernkugle i "lybbestiden", for der var sommetider et kugleleje, der blev skilt ad, og der var sådanne eftertragtede jernkugler i. Jeg mener, at virksomheden blev videreført af Gustav.

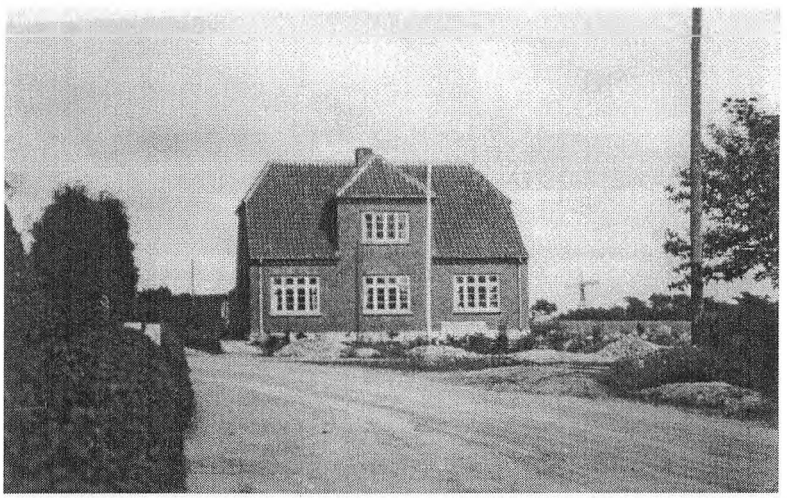

Toftevej 2, ca. 1930

20. Den gamle Degn. Førstelærer Andersen og fru Andersen. Nu pensioneret i selvbygget hus. Jeg kan huske ham som degn. Han havde en meget rystende stemme, og når han sad i degnestolen, så kunne man kun se hans hvide hår. Fru Andersen var meget elskelig, og det var alle tiders at gå op til hende med salmenumrene om lørdagen, for hun var nemlig organist, og der vankede altid småkager, og så fik vi bladet Hus og Hjem med hjem til fælles vederkvægelse. Der var 2 voksne sønner, hvoraf den ene boede hjemme en vinter, mens han varetog gerningen som vinterlærer på skolen. Han blev kaldt "Kylle" nok fordi han var lidt meget under sine forældres vinger. Han havde det ikke let som lærer. Mange af de store elever var hårde ved ham. Mit personlige bidrag til festlighederne fandt sted i forsamlingshuset, hvor vi havde gymnastik, og hvor han ville bibringe mig færdighed i at slå hovedspring, og jeg ved mine kolossale anstrengelser kommer til at slå en prut lige i hovedet af ham – helt tilfældigt. Der foresvæver mig noget om, at den gamle degn var referent til en af egnsaviserne, enten Folkebladet eller Vestkysten, men det er altså ikke sikkert.

21 og 22. To, efter forholdene, ret store gårde. Jeg tror, at de hed Laursen på 21, og at der var en voksen søn og datter hjemme. Datteren blev vist forlovet med Kristian Snedker. Jeg har aldrig været længere end i bryggerset hos Laursens. 22 – Hans Knudsen og kone + en karl. Gården havde byens eneste vindmølle udover el-værkets.

23. Et stykke udenfor byen i et lille rødkalket, dårligt vedligeholdt hus, der både indeholdt stald og beboelse boede "Tunder Søren" og hans kone, Abelone, også kaldet "Lonneput". En sølle familie, fattig og ingen af dem er svært begavede. Søren er kolerisk, og børn er lidt bange for ham, når man har set ham løbe rundt og råbe efter hønsene, for at få dem ind. Jeg tror nok, at Abelone haltede, og i "bedre kredse" (præstegården) kaldtes "een op og to i mente"

24. Jeg mener, at der her boede en lappeskrædder, og at der foruden konen også var børn. Også stedet her, har efterladt et indtryk af fattigdom.

25. Laust Christensens gård. Husker faktisk intet om personerne.

Åttevej 5. Billedet er fra 1999. Vi har desværre ikke ældre billeder af ejendommen
Fotografer: H P Hansen og Sv. Madsen

26. Den gamle fru Callesen + døtrene Dagny og Emmy. Dagny havde en beskeden virksomhed som damefrisør. Om hun nogensinde har lært det, ved jeg ikke, men klientellet er sikkert meget beskedent. Emmy havde et job, enten som kommunekasserer eller sygekassekasserer. Begge kyske pebermøer, ingen tvivl derom.

Åttevej 3. Billedet er fra 1999. Vi har desværre ikke ældre billeder af ejendommen.
Fotografer: H P Hansen og Sv. Madsen

27. Manon bor i dette lille rødstenshus, hvor alt dufter af renhed. Jeg tror aldrig, jeg har set hendes navn på skrift, og ved ikke hvad hun hedder til efternavn, men der foresvæver mig noget om en gammel mand, der vist hed Olsen, og som døde ret tidligt i perioden. Manon var franskvasker, og altid god for en småkage, når vi kom med "Det lille blad".

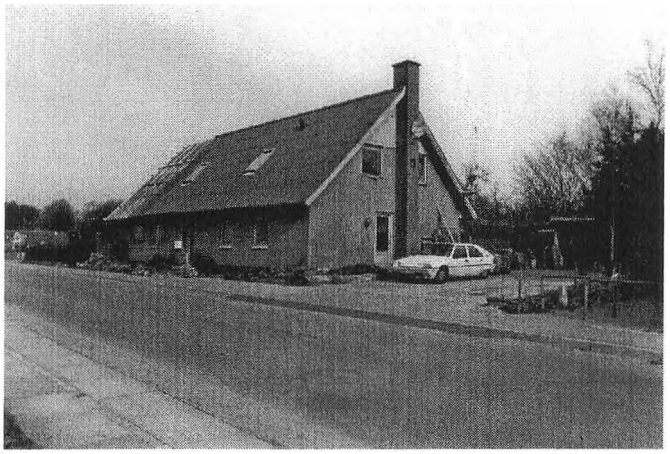

Åttevej 1. Billedet er fra 1999. Vi har desværre ikke ældre billeder af ejendommen.
Fotografer: H P Hansen og Sv. Madsen

28. Friis-Jørgensen, kone og Sven. Jeg synes deres ejendom er byens kedeligste, og den er sandsynligvis heller ikke ret stor. Foruden at passe ejendommen kører Friis-Jørgensen postbil, fra Holsted til Føvling og omvendt, og som Tidligere nævnt, kunne han ordne småærinder. De flyttede senere til Nørbølling, og hvad der blev af postturen, husker jeg ikke, men ejendommens senere ejer hed Bliddal. Han var en af byens få missionsmænd, og virkede som søndagsskolelærer.

29. Forsamlingshuset. I indledningen omtaler jeg ringridningen, som årets begivenhed. Som begivenhed betragtet, var den årlige missionsbazar næsten ligeså stor. Der var herligheder, der rettede gribende appeller til flere dårlige menneskelige egenskaber, tænk bare på Elbækgårds flødeskumslagkager, falbudt af fru Kirkegård, amerikansk lotteri listeligt udbudt af I.C. Christensen, mens Ferdinand lokkede med fiskedammens lyksaligheder. Samme Ferdinand indtog også en central position ved missionens juletræ, hvor han havde svaberen til bekæmpelse af de småbrande, der set fra mit synspunkt, gjorde aftenen festlig. Det var også morsomt, at kunne finde rester af den mere verdslige julepynt, for missionen arvede træet fra gymnastikforeningen, som jo holdt bal efter juletræsfesten, men godt med fehår og engle slørede den kendsgerning. Ellers blev huset brugt til alle formål, begravelseskaffe, i visse tilfælde også begravelsesmiddage, Skolegymnastik, vækkelsesmøder og runde fødselsdage. Jeg husker når kogekonerne et par dage før festerne begyndte deres forberedelser, med boller i tusindvis, til den traditionelle suppe. Jo, det var et hus, der blev brugt, og at det var møgbeskidt, og at inventaret var meget primitivt, det gjorde ikke noget.

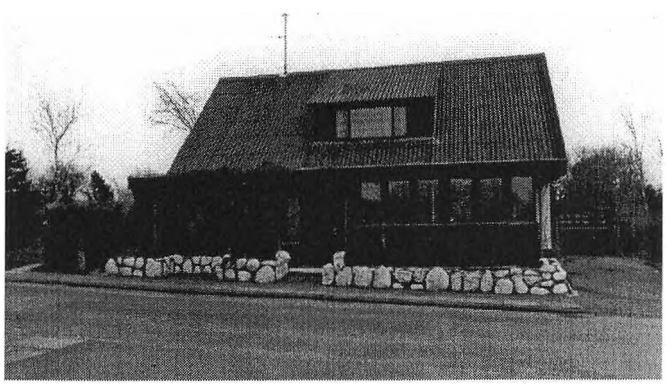

Kirkebakken 2. Billedet er fra 1999. Vi har desværre ikke ældre billeder af ejendommen.
Fotografer: H P Hansen og Sv. Madsen

30. Bager Jepsen, kone, Kirstine, Eleonora og Hansine. Bagerforretningen var meget spartansk og meget lille. Jeg vil tro, at rugbrødet var det, der gav grundlaget for forretningen, hvis der overhovedet var et sådant. Jeg husker endnu de tre fire småkagedåser med glasforside, der stod

på en hylde på bagvæggen, og som der for det meste var tvebakker i. Søndagsrundstykkerne blev bagt om lørdagen, for at blive kvikket op på petroleumsovnen søndag morgen. Bageren var veteran fra 1. verdenskrig, og han har uden tvivl taget skade psykisk. Han var meget hidsig, og talte ofte om krigen og dens afslutning. Jeg kan huske, at han sagde, at han smed geværet i Rhinen, og gik hjem derfra. Han kunne finde på at hente en sabel eller bajonet har det jo nok været, og fægte faretruende med. Den 1. maj hvert år begyndte de at sælge is, af det gode fabrikat Riberhus. Bagerkonen var rund og smilende, og har sikkert haft det svært med den koleriske mand.

Føvling skole ca. 1930

31. Skolen. Jeg har delt den op i a. b. og c.

31 a. Indeholdt lærerindelejlighed for fru Lyst, vaskehus for alle lærere samt tørvehus, som blev mest kendt af de, som ikke var særligt gode til at læse og skrive, for de kunne ligeså godt bære tørv ind i klasserne – så lavede de da noget nyttigt.

31 b. Førstelærerbolig i den ene ende. En skoleklasse samt sløjdlokale i den anden. Det med sløjdlokalet lyder så flot, for det var mere et husflidslokale, der allernådigst blev brugt af børnene i skoletiden. Lærer Harbo var meget dygtig til at arbejde med træ, og lavede møbler, og der var aftenhold i husflid, hvor der blev lavet ting og sager i peddigrør, bundet koste og som sagt lavet fine træarbejder.

31 c. Tre skolestuer, lærerindelejlighed for frk. Laursen også kaldet frk. Snerp, kommunalt bibliotek samt værelse til vinterlæreren i den sydlige gavl oppe på loftet, det var hvad denne bygning indeholdt.

Skoleforholdene var specielle, noget med, at hvis man var 12 år og derover, så gik man ikke i skole fra 1. maj til 1. november, og at der derfor var flere vinterelever end sommerelever, hvilket undervisningsmæssigt blev klaret ved, at antage en lærer for vinterhalvåret. Hvor almindeligt det har været, at løse undervisningsproblemerne så smidigt, at medhjælps do. på gårdene blev klaret ved samme lejlighed, det ved jeg ikke, men een ting er sikker, og det er, at der er mange, der har forladt skolen ved konfirmationen, der ikke har kunnet meget, hvad skolefærdigheder angår, og enkelte analfabeter har der også været.

Lærerstaben i perioden var, efter den gamle degns afgang, Lærer Harbo, Cecilie + 6 børn, fru Lyst og frk. Laursen. De to lærerinder skiftedes til at tage 1.klasserne og havde dem til de blev store nok, til at komme i den store klasse, som lærer Harbos klasse blev kaldt. Hvordan systemet fungerede, kan jeg ikke gøre rede for. Fru Lyst var en meget mild og sød dame, og jeg tror nok, at det betragtedes som en fordel, at komme i hendes klasse. Frk. Laursen var en lille, meget korrekt gammeljomfru, som bestemt ikke var smilende, og jeg synes helt bestemt, at hun var meget uinteressant som lærerinde. At hun senere chokerede mig og velsagtens det meste af byen, ved at købe bil, det er en anden sag.
Lærer Harbo var en hård og kontant mand. Hvis der var noget der hikkede, så blev det ordnet med et par lussinger, så det bragede, og en enkelt gang, har jeg set, at han var lige ved at gå for vidt, for han blev så forfærdelig hidsig, men ellers tror jeg nok, at han var dygtig. Han havde stor interesse for sin have og som tidligere nævnt husflid. Han var degn, og sov så snart far var kommet på prædikestolen, men det må retfærdigvis nævnes, at varmeristen fra fyret i kirken var lige under degnestolen.

Klasseværelserne var der ikke meget gjort ud af. De domineredes af en stor kakkelovn, der som tidligere omtalt var tørvefyret, og derfor var der ved siden af ovnen en stor trækasse til tørvene. Ved tavlen var der et kateter, hævet over gulvet på en platform, så der var udsyn til klassens fjerneste kroge.

Kateterpladen var oplukkelig, og dernede lå lærerens bøger, kridt og penne, samt blækflasken til opfyldning af de i hvert skolebord anbragte blækhuse. De nederste ruder i vinduerne var malede, så man i siddende stilling var ude af stand til at følge med i, hvad der foregik ude på vejen. Frikvarterne blev brugt til aktiviteter, der nøje havde sammenhæng med årstiden. Drengene spillede jo selvfølgelig fodbold om sommeren, hvor pigerne spillede bold op ad muren, nogle spil, hvor der var serier med forskellige variationer. Der var "a tysker pot", "a gammel pot" og flere andre.

En yndet, sommerfrikvarterfornøjelse var brydning, eller som det kaldtes, at tage halvtag. Så lå man og væltede rundt i den smule græs, der var på den nederste del af skolepladsen. Blev man tørstig af anstrengelserne, så drak man vand direkte fra den pumpe, der var fælles for lærerne, for der var jo intet kommunalt vandværk i byen. Jeg tror for øvrigt, at præstegården, var det eneste sted, der var elektrisk pumpe og indlagt vand, måske også hos den gamle degn, men jeg er ikke sikker.

Bobølvej 8, ca. 1920

32. Knud og Kirsten og efterhånden 2 børn. Gården er helt sikkert en af de oprindelige gårde i landsbyen, og det skulle ikke undre mig, om der på stedet havde været en kro. Stedet passer fint, lige ved kirken og ved vejen til Ribe. Den nuværende gård, en gammel og meget lidt pæn, bortset fra stuehuset. Alt var meget upraktisk, set med nutidsøjne, men arbejdet blev jo gjort, og for Knuds vedkommende for det meste med en karl til hjælp, fordi Knud også var landpost, og havde noget mere jord end Sandberg. Knud var delingsføreruddannet på Ollerup, og leder af gymnastikforeningens karlehold, som dyrkede færdighederne i forsamlingshuset om vinteren. Desuden var Knud ejer af en håndklippemaskine til hår, og man kunne for en meget billig pris blive klippet ude i kostalden. Der var ikke mange variationer i frisurerne, for man blev simpelthen bare klippet skaldet. Disse postbude var nogle hårdføre mennesker. Jeg kan huske om vinteren, at de lavede posttaskerne rygbårne, og med en stok i hånden gik den 20-25 km lange tur på deres ben. Kirsten, datter af den gamle postmester Jakobsen var også gymnastik uddannet, måske også på Ollerup, og også leder af pigeholdet. Kirsten var en frisk kone, der var god til at snakke med sådan en, som mig. En dag synes jeg nu, at hun var lige frisk nok. Jeg sad på Knuds kraftfoderkasse i stalden og blev klippet, da Kirsten kommer farende ind i stalden, hen over grebningen, op med skørtet og ned med bukserne, for hun skulle tisse, og det skulle være her og nu. Der fandtes ikke engang et lokum på gården, så jeg måtte sidde der og slå øjnene ned. Der var i flere år en karl, der hed Holger Sandager. Jeg tror, at de var 12 søskende i familien. Med ham har jeg trasket fure op og fure ned og holdt i den bageste ende af tømmen, mens han har fortalt mig alverdens krøniker, som jeg blindt har troet på, men jeg nød det, og beundrer ham i dag for hans tålmodighed med mig.

Posthuset i gavlen mod brugsen i baggrunden, ca. 1925

33. Posthuset og byens kro. Postmester Jakobsen, kone og Helga, datter af ovennævnte. Hun blev gift med en murermester, med det i hine dage så aktuelle navn Adolf. Helga blev postmester ved faderens død. At kalde det ret solide rødstenshus kroen var en tilsnigelse, da der ingen bevilling var givet, og husets rette

benævnelse var da også afholdshjem. Jeg mindes ikke, at der var mange festligheder i huset, men kan da huske, at sognerådsmøderne blev holdt der. Som tidligere nævnt var der en telefon, der mod betaling kunne bruges, og så var der jo posthusfunktionen. Her mødtes Knud, Sandberg og Michaelsen hver morgen og sorterede posten op i deres ruter, mens Helga hængte ind over bordet for at læse så mange postkort som muligt og den gamle postmester nussede rundt med sin pibe. Når der senere på dagen var stille i forretningen og jeg skulle poste breve for far, så kunne jeg altid få lov til at stemple dem selv. Jeg fik også kanterne af frimærkearkene, som var den tids tape. Om eftermiddagen når postbudene kom tilbage fra turen, så blev der travlhed igen. Jeg husker den lyd af postmesterens stempel, når han havde en hel bunke breve, der skulle stemples så hurtigt som muligt, da dum, da dum, for at blive puttet i sækken (altså ikke lyden, men brevene) og sendt med Friis Jørgensen til Holsted St. Den gamle postmester var en meget lun person, som ikke var plaget af stress. Han havde tid til at snakke med dem, der kom, og han vidste god besked med, hvad der foregik, men når både den skriftlige og mundtlige kommunikation, gik gennem huset, så var alle muligheder for at få nogle nyheder jo også tilstede, og datteren Helga tog godt ved lære. På et tidspunkt begyndte kroen at sælge is af mærket Diplom, i konkurrence med den sølle bager. Det var næsten synd.

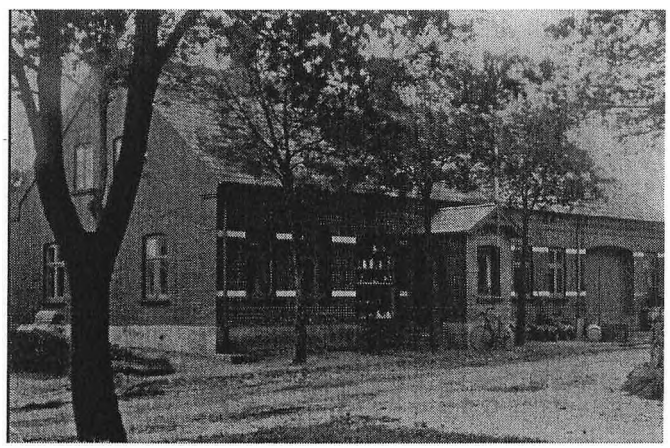

Føvling brugs, Bobølvej 4, ca. 1920

34. Brugsen. Devantier, Maja, Haise (Hans) Brugs, Dodde og Bosse, en kommis og en overgang en lærling. Nok det sted i byen, der står tydeligst for mig. Jeg har tilbragt mange timer der. Jeg har beundret kommisernes færdighed i at veje sukker, salt og andre stoffer op i poser af forskellig vægt, jeg kan se dem kaste den lille spade, der blev brugt til at tage brun sæbe op af den store spand, fra vægten og med usvigelig sikkerhed hen i spanden, og jeg kan huske den særlige måde, de havde at vikle sejlgarnet om hånden på, således at de med et rask ryk kunne rive det over. Næsten alt kunne købes i Brugsen, og på et ret tidligt tidspunkt i perioden, blev der også sat hylder op ad den ene væg, hvorpå der etableredes en manufakturafdeling, eller hvad det nu hedder, når der sælges sytråd, strikkegarn, strømper og unævnelige med lodden vrang. Når en sådan handel skulle finde sted, så måtte Maja indkaldes for at ordne det fornødne.
I Brugsen kom alle på et eller andet tidspunkt, og de færreste gik, før de havde fået en lille sludder. Alle havde en brugsbog, som blev gjort op en gang om måneden. Mange leverede æg til brugsen, og hvis der døde en kalv eller ko, så blev skindet trukket af kadaveret, og skindet leveret til Brugsen, som sendte det til garveri, og senere godskrev kunden. En stor artikel på den tid var petroleum, hvor mange havde petroleumslamper og hvor alle havde hvæsende primusser til at lave kaffe på. Også en benzintank var der, så de fleste af sognets biler kom og fik brændstof på.
Vi kendte de fleste af omegnens biler, Pontiackker, Plymother, ExxeXer, Forder og Chevroletter plus en enkelt Adler. Der blev ikke kørt meget, men benzin skulle de jo have engang imellem. Fra brugsens

vinduer var der god udsigt til kirken og kirkegården, og de forskellige kirkelige handlingers deltagere, deres antal og selvfølgelig hovedpersonerne, hvad enten det var bryllupper eller begravelser kunne kommenteres i fred og ro.

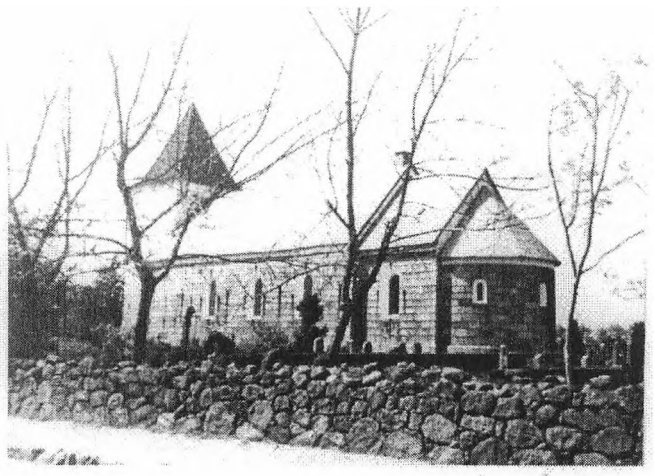

Føvling kirke

35. Kirken. Den eneste forklaring på, at der er en landsby på stedet. Jeg tror ikke at selve landsbyen er ret gammel, for hvis man ser på skitsen, ser man, at hver af landsbyens ret få gårde ligger i forbindelse med det tilhørende areal, og ikke som i mange gamle landsbyer klumpet sammen og med jorden beliggende forskellige steder i byens periferi. Heller ikke ved at betragte byens huse og gårde, er der meget der tyder på en gammel bebyggelse. Jeg vil tro, at Knuds gård er den ældste og at møllerens hus også er et gammelt hus, resten er ikke gamle, og langt de fleste er ikke engang pæne. Kirken i sig selv er et storslået bygningsværk, og må have virket enorm stor, da den i 1200-tallet blev bygget med Baunehøj som nærmeste nabo ved en sandet vej mellem Tirslund og Ribe, en vej, der må have været godt kørt op efter transporterne af de store tufstensblokke, der kom fra Føvlings nærmeste havneby, Ribe.

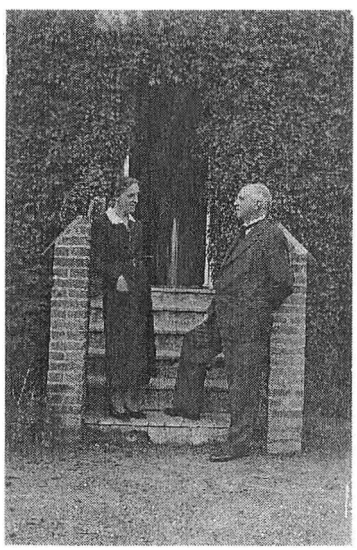

Pastor Hans Oluf Juhl og hustru
ca. 1935
Forældre til Asger Juhl,
som har forfattet denne tekst

Ved nedskrivningen af disse sider, på Kammas opfordring, har jeg prøvet på at gengive de minder og oplevelser jeg som 5 til 11-årig havde, prøvet at fastholde, at det er en drengs oplevelser og ikke en halvgammel mands nostalgiske sværmerier.

Føvling 1931-32.

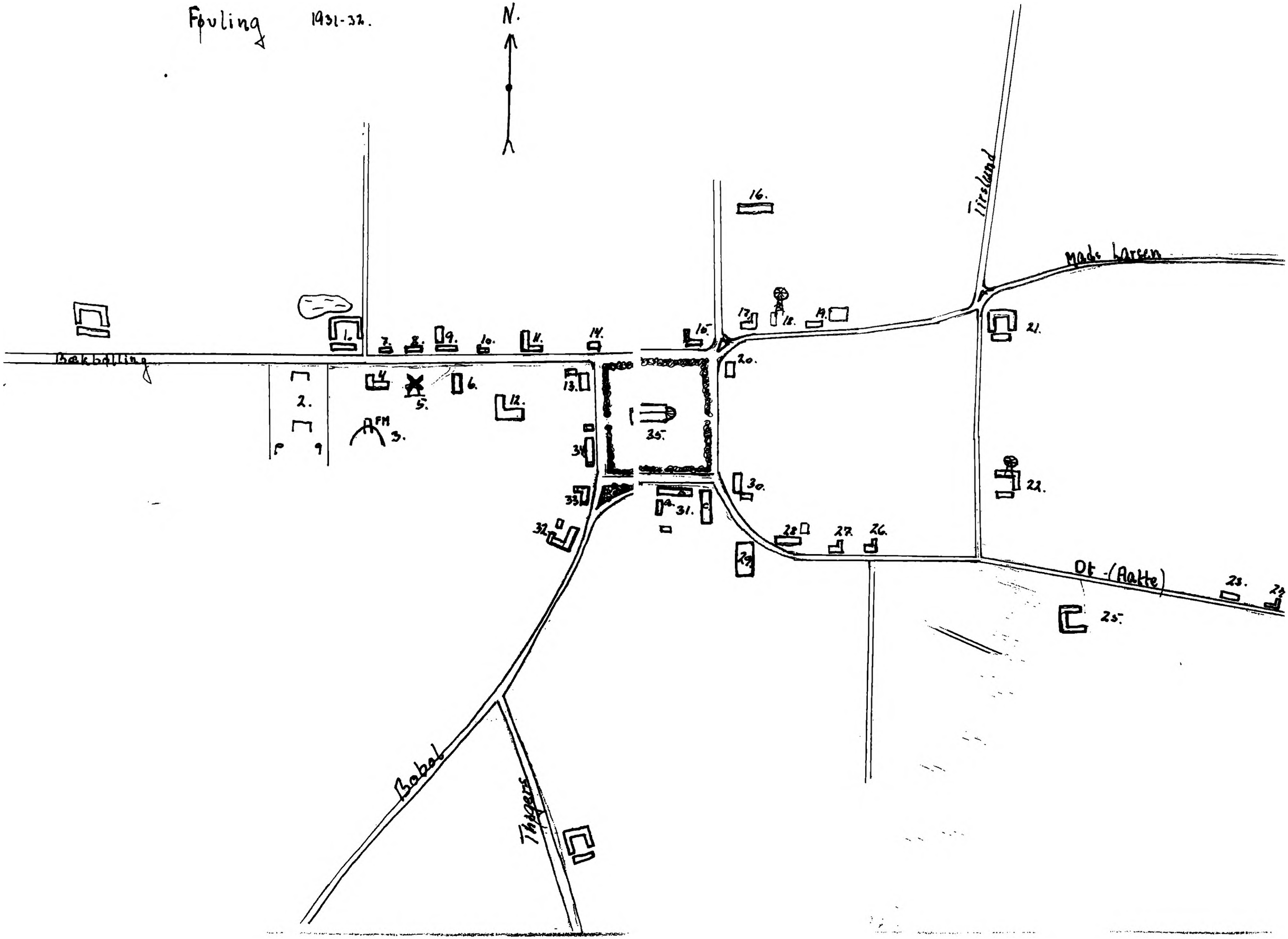

Jørgen Steinicke
2006

Mit forsamlingshus og andet.... side 16 - 26

Forfatter: Sven Ernebjerg Tygesen

Billedet er indsat af Lokalhistorisk Arkiv Holsted efter bedste evne

I 2002 blev Føvling forsamlingshus 100 år. I den anledning udgav Lokalhistorisk Arkiv i Holsted et udmærket jubilæumsskrift, skrevet af Chr. Carstensen. Ved at læse det, fik jeg lyst til at skrive om de minder, jeg har fra det oprindelige forsamlingshus. Det drejer sig om årene fra sidst i trediverne til 1948.
Jeg undskylder på forhånd de tilfælde, hvor min hukommelse ikke slår til, hvor jeg husker forkert eller har mistolket begivenhederne.

Sv. T.

MIT FORSAMLINGSHUS

Huset

Mit forsamlingshus lå i Føvling. Underligt bart og forblæst lå det lidt neden for den skole, som var engang. Selv om det lå på sin egen grund, så det ud som om, det helt tilfældigt var blevet tabt i et hjørne af skolens legeplads.

Der var ikke gjort forsøg på at plante noget eller på anden måde pynte op på huset udenfor. Heller ikke inden døre var der overflødig luksus eller pynt. Alt var enkelt og primitivt. Men det var mit forsamlingshus, og netop sådan skulle et rigtigt forsamlingshus se ud.

Mit forsamlingshus eksisterer ikke mere. Det blev revet ned i 1948, men en væsentlig del af materialerne blev genbrugt til at opføre et nyt forsamlingshus samme år. Det gamle hus lever således videre i det nye. Men trods det, og på trods af, at jeg altid har kunnet indse, at det nye hus var langt bedre og mere tidssvarende end det gamle, så har det for mig aldrig fået den atmosfære og den duft, som et rigtigt forsamlingshus skal have, og som for mit vedkommende er skabt af eventyr, fest og oplevelser i min drengetid. Dog duften, den stammede vistnok også fra andre og mere prosaiske kilder som sved fra de hundreder af gymnaster af begge køn, der gennem årtier havde udfoldet sig i salen, fugt fra væggene og sur røg fra den store kakkelovn, der alt for ofte måtte affinde sig med at blive fodret med halvvåde tørv.

Vi kom ind i forsamlingshuset gennem en lille gang, der vendte ud mod vest. Fra gangen førte én dør ud til køkkenet i nordgavlen af huset, en anden ind i den store sal og en tredje ind i den lille sal. Der var endvidere en trappe, der førte op til loftet. Her var der garderobe. Det var lidt upraktisk, at alle folk skulle op ad trappen for at komme af med overtøjet, og det var endnu mere upraktisk, at der ikke var ret mange knager at hænge tøjet på. For mig står det som om, man aldrig kunne finde en ledig knage, og derfor havnede tøjet tit i en stor stak på gulvet. Der var ikke meget lys på loftet, så det kunne være svært at finde sit eget overtøj i bunken, når man skulle hjem. Det kunne give anledning til megen snak og ballade. Men i mine øjne forhøjede det bare feststemningen.

Den store sal var i mine øjne et kæmpestort rum. I den ene ende var der ribber, i den anden den store kakkelovn og på langsiderne faste bænke, ellers intet.

I den lille sal havde husets gymnastikredskaber deres plads Der var en plint, en buk, en
hest, en kokosnedspringsmåtte og to rullemadrasser, der efter mange års brug bidrog stærkt til at give forsamlingshuset sin karakteristiske lugt.

I køkkenet var der et stort komfur, en gruekedel, et primitivt sammentømret køkkenbord og et vidunder af en pumpe. Det var ikke en af den sædvanlige slags, hvor man bevæger pumpestangen op og ned, nej her skulle man vrikke stangen frem og tilbage for at få vand. Netop fordi det var en usædvanlig pumpe, var dén spændende at bruge.
Præcis så meget og så lidt skulle der være i et rigtigt forsamlingshus, og netop sådan skulle det være indrettet.

Juletræsfest

Det var ved den årlige juletræsfest, jeg første gang oplevede forsamlingshuset Sådan var det for mig, og sådan har det nok også været for de fleste andre børn. Her kom man med, så snart man var bare nogenlunde sikker på benene. Jeg husker dog ikke meget fra de første år, jeg var med, men desto mere fra min skoletid.

Juletræsfesten, der altid blev holdt samme dag, som vi fik juleferie i skolen, var simpelthen lyksalighedernes lyksalighed. For os børn var den med til at bringe fest og farver ind i den ulidelige lange ventetid forud for julen. Jeg kunne slet ikke forstå min mor, der med himmelvendte øjne hvert år spurgte om, hvem der kunne være så tåbelig at arrangere juletræsfest på en af årets travleste dage.

Men travlhed eller ej, renligheden måtte gå forud for andet, så midt på eftermiddagen blev den store zinkbalje slæbt ind i køkkenet og fyldt med varmt vand. Efter tur kom så mine to brødre og jeg i baljen og blev skrubbet. I hygiejnens hellige navn blev der hældt en sjat ekstra vand i baljen efter hver unge.

Så fik vi stadstøjet på med mange formaninger om ikke at grise os til, i hvert fald ikke før vi var nået op i forsamlingshuset.

På køkkenbordet stod der en stor madkurv, som duftede forjættende, og som vi skulle have med. Langt om længe kom far ind fra stalden, og da han var blevet klædt om, blev Musse spændt for jumben, og endelig kom vi af sted.

Når vi nåede op til forsamlingshuset, blev mor og vi unger sat af, mens far fortsatte hen til én af sine venner, hvor Musse kunne komme på stald, og hvor han kunne hygge sig den næste times tid. Det var åbenbart en gængs opfattelse, at den første del af juletræs-festen ikke var for mænd.

Men det var den for os. Vi stormede ind i forsamlingshuset, op ad trapperne alt imens vi viklede os ud af frakker, tørklæder og vanter. Vi havde knap nok tid til at se, om der var ledige knager til tøjet, og derfor blev det som regel bare smidt i den hastigt voksende bunke på gulvet. Ned igen og ind i salen, og der midt på gulvet stod verdens højeste juletræ. Det gik helt op til loftet. Det var mageløst flot.

Så blev træet tændt, og i mange kredse med de yngste inderst ved træet gik vi rundt om det og sang. Degnen, lærer Harbo, sang for. Inden han begyndte en sang, nynnede han et par toner for at sikre, at melodien fik det rette toneleje, og så stemte han i med sin vældige røst.

Efter at have sunget længe, efter min mening alt for længe, fik vi besked på at sætte os på gulvet, og så læste degnen en historie for os. Det var han god til, og der var dyb stilhed, mens han læste.

Så var den højtidelige og mindst spændende del af festen forbi. Lysene på træet var brændt ned, og nu blev det skubbet ned i en krog ved ribberne. Så skulle der leges sanglege, stadig under myndig ledelse af degnen. Vi skulle både gå rundt om en enebærbusk, skære havre og løbe med ræven rask over isen. Til sidst kom kong Gustavs skål. Den hørte åbenbart til de svære og indviklede sanglege, for den måtte kun de store, degnens klasse, være med til, og de havde fået lov til at øve sig på den flere dage forud for festen. En sådan forskelsbehandling fandt vi, der gik i de yngre klasser, dybt uretfærdigt.

Som i så mange andre forhold er det sjovt at være med, men kedeligt at se på, og da de store efter vores mening havde skålet længe nok for kong Gustav, begyndte vi langsomt og så ubemærket som muligt at søge ned imod juletræet og ribberne, og snart for vi under først dæmpede, men senere høje hyl rundt i ribberne som aber, fortrinsvis bag ved
juletræet, hvor hverken mors eller degnens øjne kunne nå os. Denne fase af aftenen var vistnok enhver mors skræk. Når hun så sin dreng begynde at krabbe ned mod den forbudte ende af salen, sendte hun strenge blikke efter ham, først bydende, så tiggende og til sidst så højt larmende, som kun en mors øjne kan være, når hun har skruet løvetæmmerblikket på.

Men denne aften var så særlig, at vi mente, at alle regler var sat ud af funktion, og vi følte os som fredhellige, i hvert fald når vi sad bag juletræets skærmende grene.

Men programmet var vel afpasset. Netop som larmen bag juletræet var på sit højeste, blev de store færdige med kong Gustavs skål, og så skulle der danses.

Spillemændene, Laurids Steffensen og hans far fra Åbølling, var allerede kommet, og stod parate med henholdsvis fløjte og violin. I samme øjeblik de spillede op, mistede ribberne deres tiltrækningskraft, i hvert fald for mit vedkommende. Nu skulle der danses.

Nu var fædrene også ankommet til festen, og snart skulle der spises. Det foregik i den lille sal. Den var alt for lille til, at alle kunne være der på en gang, så der var rift om pladserne. Det var mødrene, der skulle skaffe plads til familien, og det var en kamp.

Ikke alene skulle mor skaffe plads til alle i familien, men helst også til en større eller mindre del af omgangskredsen, så vennerne kunne sidde sammen og spise. Det betød, at de var flere mødre om kampen, men det var svært alligevel. Når de endelig havde sikret sig de nødvendige pladser, var ungerne og måske også fædrene væk, og blev de ikke fundet i en fart, blev pladserne snuppet af andre familier. Der opstod til tider drabelige skænderier, men også de havde en væsentlig underholdningsværdi for os unger.

Som ved et mirakel lykkedes det hvert år for min mor og de andre koner i omgangskredsen at sikre sig gode pladser til os, og så kom madkurvene på bordet – og hvilken salighed. Det var ikke de sædvanlige klemmer, som vi kendte fra skolemadpakkerne med fedt, ost og flæsk. Nej, madkurven ligefrem osede af juleslagtningen: flæskesteg, medisterpølse, frikadeller, rullepølse og sylte, og vi fik sodavand til. Det var den skinbarlige luksus.

Så ind og danse igen. "Husk nu at danse med alle pigerne i din klasse," lød ordren hjemmefra. Jo, der var både pligtdanse og lystdanse. Det var hårdt arbejde at komme hele raden igennem og så oven i købet at skulle hånes af de andre drenge, fordi man også dansede med dem, der ikke stod så højt på scoringslisten. Men på det punkt var min mor ubøjelig. Meget kunne hun tilgive mig, og det var også nødvendigt, men ikke at jeg snød med pligtdansene.

Jeg dansede og dansede, og temperaturen steg til over kogepunktet. Jakken kom af, slipoveren ligeledes, skjorten krøb ovenud af bukserne, men slipset, symbolet på manddomsværdigheden, blev ikke engang løsnet en smule. Det var tit nødvendigt at fylde kølevæske på. Så måtte vi ud i køkkenet til den vidunderlige pumpe. Her herskede køkkenkonen, Kro-Anna, uindskrænket. Hun var god ved os, men ikke begejstret for al vores drikkeri. Tog vi en kop, betød det ekstra opvask for hende. Drak vi lige fra pumpen ved at holde en hånd under tuden, plaskede der uundgåeligt vand ud over gulvet, så hun måtte til at tørre op efter os. Men hun tog det pænt.

Når pligtdansene var overstået, var der frit slag, og der var søde piger nok at vælge imellem. Spørgsmålet var bare, om de ville lade sig vælge. Pigerne fra min egen klasse og klassen over var der ingen problemer med, men det var med angst og bæven, hver gang jeg dristede mig til at bukke for en, der gik bare to klasser over. Ville hun nu nedlade sig til at danse med lille mig, eller ville hun bare se overbærende på mig og uden et ord dreje om på hælen. Det var sket nogle gange, og det fandt jeg frygteligt ydmygende og flovt.
Laurids og hans far leverede den ene polka, vals og hopsa efter den anden. Ind imellem fik vi en tre-tur, fire-tur eller seks-tur. Men det var ikke godt nok til os.

"Må vi få en moderne?" tiggede vi spillemændene. Faderen prustede hånligt ud gennem sit store, buskede overskæg, men Laurids, der var ligeså mild, som han var lang, nikkede venligt, og snart efter fik vi så *"Det var på Capri"* eller *"Ved landsbyens gadekær"*.

Når man bød én af de store piger op, kunne det ske, at hun inkvisitorisk spurgte: "Kan du danse moderne?" Hvis man kunne svare ja, steg ens chancer for, at hun ville danse med en. Når jeg blev spurgt, svarede jeg ja uden at blinke. Jeg havde opøvet en

vis færdighed i at tage to skridt frem, et skridt til siden og derefter en kvart drejning til venstre og så forfra igen, altsammen nogenlunde i takt med musikken. Den teknik opfyldte tilsyneladende de krav, som selv de store piger stillede til deres partner i moderne dans, og den kunne bruges, uanset om musikken spillede tango, foxtrot eller andet.

Pludselig og alt for hurtigt var festen forbi og aftenen gået. Alle sang *"Dejlig er jorden"*, og far gik ned for at spænde Musse for jumben igen. Mødre og børn masede op af trapperne for at stå på hovedet i den store stak overtøj, der lå på gulvet, og efter megen snak og grinen lykkedes det os som regel at komme hjem med de samme frakker, tørklæder og vanter, som vi havde haft med. Det havde været en dejlig aften.

Uden for holdt far med jumben, og snart gik det hjemad under stjernerne, som blinkede ned til os, og som vi havde sunget om først på aftenen. Jo, dejlig var ikke alene jorden, men hele verden og om to, tre dage var det juleaften.

Dilettant

Senere på vinteren bød forsamlingshuset igen på en oplevelse for os børn, en dilettant-forestilling. Hvert år stod (vistnok) Gymnastikforeningen for en forestilling, der blev opført to aftener, én for de unge og én for de ældre. Men først var der en generalprøve, og den var forbeholdt os børn.

Vi var der allesammen, og vi var et godt publikum, der var så levende optaget af handlingen, at vi ind imellem simpelthen måtte blande os i aktørernes replikker Vi advarede helten, når der blev spundet intriger imod ham, og vi hånede skurken, når han fik sin velfortjente straf Vi jublede med de gode og begræd verdens ondskab, når den viste sig. Vi så blandt mange andre skuespil "Brødrene Østermands huskors", "Når bønder elsker", "Den kloge mand" og "Eventyr på fodrejse". Den sidste står knivskarp i min erindring, for i den skete der noget ud over det sædvanlige.

De unge i Føvling var normalt meget ædruelige. Der var ikke meget drikkeri i forsamlingshuset. Men når man skulle optræde på de skrå brædder, kunne det være nødvendigt at få lidt til at dæmpe nerverne med. Somme tider kunne en enkelt få lidt mere end godt var, men normalt aldrig mere, end vedkommende kunne klare sig nogenlunde hæderligt igennem sin rolle. Men det kunne gå helt galt, og det gjorde det i Eventyr på fodrejse.

Da Skriverhans skulle bryde ind i et tagkammer i assessorens landsted, havde han så stor en kæp i øret, at han snublede i vinduet og faldt pladask ind på scenen. Stor jubel.

Der lå Skriverhans på gulvet, og der blev han liggende, indtil han under stormende bifald blev båret ud. Vi så ikke mere til Skriverhans i den forestilling, men det gjorde ikke noget. Instruktøren, lærer Uhd Nielsen fra Nørbølling sprang til, og med rollehæftet i hånden gennemførte han rollen. Jeg har set "Eventyr på fodrejse" mange gange senere, men ingen af disse forestillinger har kunnet måle sig med den, jeg så i min barndoms forsamlingshus.

Da jeg var 11-12 år var jeg selv med til at spille dilettant. To år i træk havde man valgt et skuespil, hvor der optrådte en dreng, og det blev altså mig. Det var en oplevelse, øveaftenerne rundt omkring i de forskellige hjem, aftenerne hvor vi byggede scenen op i forsamlingshuset, og hvor maleren kom og lavede de mest fantastiske dekorationer og så endelig selve forestillingerne.
Jeg kunne ikke nå at komme hjem og spise inden generalprøven, men gik direkte fra skolen til forsamlingshuset. Salen var som sædvanligt stuvende fuld af børn. Mine brødre var der også. Da jeg kom ind på scenen første gang, rejste min yngste bror sig op og råbte: "Vi har fået kaninstieg te mejer (middag) i daw, Sven!" Han må have været 4-5 år dengang, og da han vidste, at jeg holdt meget af kaninsteg, syntes han, at jeg skulle have at vide, hvad jeg var gået glip af. Den bemærkning, som vakte stor jubel i salen, hylede mig helt ud af rollen, så min entré blev ikke helt, som jeg havde forventet.

Mellem generalprøven og aftenforestillingen var der tradition for, at alle skuespillerne spiste bøf med løg på Afholdshjemmet. Der blev der naturligvis ikke serveret hverken vin eller øl til maden, men sodavand. De blev til gengæld tit og grundigt spædet op med brændevin fra de medbragte flasker, som omhyggeligt blev holdt under bordet. Det betød, at stemningen var lige præcis så god og så høj, at aftenforestillingen som regel blev en stor succes.

"Jo, en citronvand kan såmænd smage helt godt, bare den bliver fortyndet nok," som én af de andre skuespillere betroede mig.

Forestillingen "Niels Pind og hans dreng" opført i Føvling

Idrætsforening den 14.11.1948
Bagerste række fra venstre:
Peder Elbæk, Bobøl – Kristian Riisager – Ingrid Tygesen, Aatte (instruktør) – Arne Nielsen, Aabølling – Hanne Marie Laverentz, Bobøl – Anne Marie Lauridsen, Aabølling – Christian Hansen, Bobøl – Ejnar Esbjerg, Føvling – Elin Madsen – Aage Handler, Aatte – Broder Holm – Tyge Tygesen, Aatte.
Forreste række fra venstre:
Karen Bjerg – Laurids Steffensen – Else Pedersen (Callesen) – Valter Bjerg, Føvling Forsamlingshus – Thora Laverentz, Bobøl – Jens Sørensen, Føvling – Christian Nielsen, murer, Føvling – Anna Viuf, Bækbølling – Morten Devantier, Brugsen, Føvling.

Gymnastikopvisning

Om foråret kom sæsonens sidste store forsamlingshusbegivenhed, gymnastikopvisningen.
Gymnastik spillede en stor rolle i Føvling. Ville man være med mellem de rigtige og høre til blandt ordentlige folks ordentlige børn, - og hvem ville Ikke det - så måtte man gå til gymnastik. Derfor gjaldt det om at komme i gang i en ung alder, og det gjorde vi så. Hele vinteren igennem sled vi i den store sal, der tit var så kold, at isblomsterne storblomstrede på ruderne, og væggene drev af fugt, når vi havde puklet en times tid. Kulminationen kom den forårssøndag, hvor det meste af sognet var forsamlet for at se opvisning, den opvisning, som vi vinteren igennem havde arbejdet hen imod, og som vi havde glædet os meget til.

Der var som regel altid fire hold, et pigehold, et karlehold, et småpigehold og et drengehold. Der gik et brus gennem salen, når porten til den lille sal blev rullet fra, og ind marcherede et stort hold af karle eller piger med fanen i spidsen. De sang, så huset rystede. Det kunne være "Stræk din fod", "Vi fik ej under tidernes tryk" eller "Høje nord". Der blev hilst med fanen, og alle rejste sig og sang "Hil dig vor fane" eller måske kongesangen.

Der var megen prestige forbundet med sådan en opvisning. Alles øjne hvilede på lederen, der under opvisningen stod på sin plint og dirigerede sit hold. Efter opvisningen blev han eller hun bedømt, og bedømmelsen kunne være både positiv og negativ.

Forud for opvisningen havde det været spændende, hvem på holdet der skulle være fløjmand, altså gå forrest. Det var en hæderspost. Det næstbedste var at stå forrest i en række, når holdet stod i udrykket opstilling. Også de blev bedømt af publikum, og ve den fløjmand, der kom til at lave en fejl i en øvelse.
For os drenge var det mest spændende at se karlenes spring. For at blive regnet for noget, skulle man kunne udføre hovedspring, kraftspring og flyvespring. Kunne man desuden lave et flik-flak, rykkede man op i helteklassen. Derudover skulle man kunne lave både lavt og højt overslag og så naturligvis kunne springe over bukken. Målet var at tage den i 7. hul og helst med rank ryg. Gode enkeltpræstationer blev belønnet med stort bifald. Der var desværre nogle, der aldrig fik bifald. Dem var jeg imellem. Jeg kunne ikke klare nogle af springene uden hjælp, og hver gang jeg forsøgte at komme over bukken, blev jeg uhjælpeligt hængende på den.

Jeg havde lav status som gymnast. Men jeg fortsatte alligevel med gymnastikken, ikke så meget af lyst, men fordi jeg gerne ville regnes med blandt de rigtige.

På et tidspunkt fik vi på drengeholdet en meget dygtig leder, Troels Pedersen. Han påstod, at jeg godt kunne, han troede på mig, og han fik mig til at tro på mig selv. Gennem hans hjælp fik jeg lært at komme over bukken, måske ikke særlig elegant, men over kom jeg, og jeg fik lært alle springene til husbehov, selv flik-flak. Jeg var ikke til at skyde igennem den dag, da publikum også klappede for mig ved gymnastikopvisningen.

Pigernes gymnastik var mere demokratisk. Her blev der ikke klappet for enkelpræstationer, kun for holdet som helhed.

Efter selve opvisningen, som sluttede sidst på eftermiddagen, kom det bedste af det hele, dansen. Indtil de voksnes bal skulle begynde om aftenen, var der børnebal. Her skulle vi ikke nøjes med Laurids og hans far, nej, her var der et rigtigt orkester, der også skulle spille for de voksne om aftenen, og der var både trommer, klaver, violin og måske også trompet. I nogle tilfælde var det et rigtig moderne orkester, som havde både en mikrofon og en højttaler.

Højttaleren blev forbundet med mikrofonen med en lang ledning og anbragt i den modsatte ende af salen. Der var tit mange problemer med at få skidtet til at fungere, men som regel lykkedes det, og så var det mageløst. Vi var altid spændte på, om orkestret havde refræn`er med. Det var små papirlapper med de nyeste poptekster.

Under dansen blev en håndfuld af sådanne refræn`er hvirvlet ud i salen, hvor vi kastede os over dem for bagefter at skråle med på teksten. Det gav status at have en stor samling af refræn`er. Desværre var mange orkestre tit for nærige til at strø tekster ud til os børn. De blev gemt til de voksne.

Møder

Da jeg nærmede mig konfirmationsalderen, fik jeg af og til lov til at komme med min far og mor til oplæsnings- og foredragsarrangementer i forsamlingshuset og et par gange til koncert. Begge gange var det organist Lund og frue fra Randers, der spillede og sang.
Han var blind, men havde en fantastisk hørelse og var meget sensibel. Det hørte med til forestillingen, at han mindst én gang i løbet af aftenen gik amok og skældte publikum huden fuld, fordi der blev hvisket lidt, raslet med papir eller gjort noget andet, der kunne forstyrre hans kunstudfoldelser. Så fik hele salen en ordentlig omgang. Det skete også, dengang min sidemand og jeg kom til at grine lidt for højt, fordi han, der sad over for os, var faldet i søvn og sad med åben mund og polyper og snorkede diskret. Han var kun et par år ældre end os og havde sikkert været oppe længe før dag, og nu havde han altså ladet sig synge i søvn. Ægteparret Lunds musikalske evner har sandsynligvis været udmærkede og deres program ligeledes, men nok ikke særlig velegnet til knægte i vores alder.

Nej, så var det anderledes spændende at være med til en oplæsningsaften, hvor f. eks. Rued fra Askov, skuespiller Johnsen fra Gørding, læge Heuch fra Vejen eller en anden af de mange gode oplæsere, der var dengang, læste op, ofte et skuespil.

Foredragsaftener havde jeg et lidt tosidet forhold til. Nogle gange fandt jeg dem absolut kedelige, mens de andre gange kunne være både spændende og underholdende. Det gjaldt f eks., når det var forfatteren Jørgen Bukdahl fra Askov, der var taler. Jeg forstod ikke altid ret meget af det, han sagde, men han var underholdende både at se på og høre på. Han råbte og gestikulerede, og talerstolen gik under ham som et skib i

oprørt sø. Da jeg blev ældre, lærte jeg at sætte stor pris på ham, også for det, han sagde.

Jeg kom også med til politiske møder. Jeg har f. eks. hørt Viggo Starcke, og i løbet af den aften fik han, til min fars store fortrydelse, gjort mig til glødende retstatsmand. Det holdt sig dog kun til næste møde, hvor det var venstres navnkundige politimester i Køge, Vagn Bro, der var taler. Han gjorde mig til overbevist venstremand, og det passede min far ganske godt. Jeg ved ikke hvor lang tid, der gik mellem møderne, men den næste politiker, jeg hørte, var den konservative Ole Bjørn Kraft. Selv om jeg fandt alle hans argumenter både gode og indlysende, blev jeg ikke konservativ, for på det tidspunkt havde jeg besluttet mig for at være kommunist. Det var nemlig på mode dengang, i årene lige efter krigen. Heldigvis holder modefænomener sig som regel ikke længe, men den politiske interesse, som jeg fik gennem disse møder i forsamlingshuset, den holdt sig.

Voksen?

Jeg blev voksen i efteråret 1946, da blev jeg i hvert fald konfirmeret, og konfirmationen stod som en lysende portal ind til voksenlivets næsten ubegrænsede frihed og herligheder.

Sådan havde jeg gennem hele min drengetid fået det udmalet af de ældre tjenestedrenge i vores lille by, som havde passeret gennem den magiske port. "Når du bliver konfirmeret, må du ryge offentligt, du kan bande, uden de voksne blander sig i det, gå i seng, når det passer dig, gå i byen og til bal lige så tit du vil, og så må du tage pigerne på det bare skind." At det sidste skulle være noget særligt, havde jeg svært ved at forstå – dengang.

Men alt det andet, især det med at kunne gå til bal i forsamlingshuset, til rigtig voksenbal, det glædede jeg mig afsindigt til. Og så blev det netop på det punkt, jeg skulle komme til at opleve den største og bitreste skuffelse, som mit forsamlingshusliv nogensinde har beredt mig.

Mine kammerater, som jeg havde gået i klasse med og til gymnastik sammen med, var blevet konfirmeret om foråret, altså et halvt år før mig. Men i den mellemskole, som jeg var kommet til at gå i, skulle vi konfirmeres om efteråret. Jeg fandt det blodigt uretfærdigt, hvis den bagatel skulle betyde, at jeg også måtte vente et halvt år på at tage hul på voksenlivets glæder. Jeg kunne jo være blevet konfirmeret, og jeg var jo ikke skyld i de omstændigheder, der havde bevirket, at jeg ikke var blevet det.

Det, jeg i første omgang havde i tankerne, var at komme med til de voksnes bal efter gymnastikopvisningen i foråret. Det argumenterede jeg længe og indædt for over for min far og mor, og til sidst måtte de give efter for mine gode argumenter.

Derfor ville jeg naturligvis ikke med til børneballet om eftermiddagen, men mødte op fuld af forventning i forsamlingshuset ved 8-tiden om aftenen. Allerede inden jeg kom

ind, fik jeg det første varsel om, at aftenen ikke ville blive helt så vidunderlig, som jeg havde regnet med. En del af mine kammerater stod udenfor og røg og funklede langt væk af nye konfirmationshabitter.

De mødte mig ikke på samme måde, som de plejede, nej, de nærmest udstrålede tavs fjendtlighed, og da de endelig sagde noget, var det bemærkninger som "Hvad vil du, børneballet er forbi!" – "Hvad skal sådan en drengerøv her?" underforstået blandt voksne mennesker. – "Selv om du går på realskole, skal du ikke tro, du er noget særligt!" – "Du er jo ikke engang konfirmeret endnu!"

Jeg valgte ikke at lade mig gå på af dem og gik ind og satte mig på karlebænken og ventede på at komme til at danse. Så ville alt blive godt – troede jeg. Alle pigerne sad på rad og række på pigebænken lige overfor, og jeg tog bestik af, hvor hun sad, hende, som jeg havde drømt om, og som jeg havde bestemt, at jeg ville danse både den første og mange andre danse med. Hun var også én af mine tidligere klassekammerater.

Da musikken stemte i med Københavnermarch, som tit blev spillet til at åbne ballet med, stormede jeg over mod hende. Det lykkedes mig at komme før nogen anden. Jeg bukkede for hende. Hun rejste sig, men så lige igennem mig. Vi dansede ud, men hun sagde ikke et ord til mig. Først da dansen var færdig, sagde også hun: "Du er jo ikke konfirmeret, Sven!" Var der et anstrøg af beklagelse i hendes stemme? Jeg ved det ikke, men jeg var klar over, at situationen var håbløs for mig. Jeg kunne ligeså godt tage hjem med det samme, men da det ville være det samme som at indrømme over for min far og mor, at aftenen havde været en fiasko, holdt jeg ud et par timer, inden jeg dybt skuffet og nedbøjet listede ud til min cykel og kørte hjem.

Vandet stod mig i øjnene hele vejen hjem, men det kan kun have skyldtes den kolde vind, der blæste mod mig. Store drenge, der kunne være blevet konfirmeret, græder ikke.

Sådan lærte jeg, at man ikke ustraffet bryder selv uskrevne regler i et lille samfund.

Jeg fandt senere ud af, at da mine tidligere klassekammerater havde forstået på mig, at jeg ville møde op til ballet, havde de simpelthen aftalt, at jeg skulle mobbes hjem, og jeg skal mene, at det lykkedes for dem. Vi blev dog gode venner igen, og da jeg omsider havde fået kirkens velsignelse til at tage hul på alt det spændende, kunne vi igen mødes på lige fod.

Generationskamp

Da forsamlingshuset var 40 år, blev min far formand for bestyrelsen, og det var i hans formandsperiode, at det gamle hus blev revet ned og det nye bygget. Allerede i begyndelsen af perioden havde bestyrelsen byggeplaner på bordet. Da drejede det sig ikke om at bygge nyt, men om at udvide det gamle forsamlingshus.

Netop af den grund fik vi af og til besøg af en gammel mand, som engang havde været en kendt og indflydelsesrig mand i sognet. Han havde siddet i utallige bestyrelser og været med til at sætte foretagender i gang, havde bl.a. været med til at oprette forsamlingshuset i 1902 og havde i mange år derefter siddet i dets bestyrelse.

Nu var han som nævnt blevet gammel og var hverken kendt eller betydningsfuld mere. Hans indflydelse var skrumpet ind til ingenting, og det havde han lidt svært ved at affinde sig med. Han løb far på dørene tidlig og silde for at overbevise ham om det tåbelige og forkastelige i at ødsle penge bort på en udvidelse og modernisering af forsamlingshuset. Jeg kan endnu høre ham råbe: "Det hus har tjent os godt i 40 år, som det er, og det kan det sagtens gøre mange år endnu!"

Han ville også have far til at gribe ind over for to forhold i forsamlingshuset, som han fandt aldeles upassende. Han ville for det første have al "storkedans" forbudt. Det var hans betegnelse for moderne dans. "Storkedans er usædelig!" Det ord kendte jeg ikke dengang, men jeg har senere fået at vide, at det var det, han brugte. For det andet ville han have min far til at inddrage de højskolesangbøger, der nogle år forinden var blevet anskaffet til forsamlingshuset. Efter hans mening kunne man kun synge med den rette klang og inderlighed, hvis man sang efter en sangbog, der var ens egen. Derfor havde han gennem mange år forhindret, at der blev anskaffet sangbøger til forsamlingshuset. Den gamles besøg endte næsten altid med, at han blev meget ophidset og skældte min far ud over den løsagtighed, som fik lov til at snige sig ind i forsamlingshuset. "Det ender vel også med, at I lukker spiritusdjævelen ind!" råbte han.

Det kan være svært at blive gammel og indse, at udviklingen aldrig står stille, at nye tider stille nye krav, at gamle bastioner må opgives og nye grundlægges.

"Storkedansen" blev ikke forbudt, sangbøgerne fik lov til at blive, det gamle forsamlingshus blev revet ned og erstattet af et nyt, og få år efter blev det tilladt at servere alkohol i det. Der er i årenes løb blevet vendt op og ned på mange ting, men forsamlingshuset i Føvling levede og lever fortsat.

Nu er det fyldt 100 år og står som et stykke levende kulturhistorie i byen. Det er en præstation i sig selv og udtryk for, at sognets beboere har bakket op om det og slidt for det.

Lad så være, at det ikke er "mit forsamlingshus", der står der i dag, det forsamlingshus, som jeg har så mange minder fra, og som jeg kun kan tænke tilbage på med glæde.

Sven Ernebjerg Tygesen

Jørgen Steinicke
2006

Noget om blandt andet fodbold.... side 27 - 30

Forfatter: Sven Ernebjerg Tygesen

Lokalhistorisk Arkiv Holsted har desværre ikke billeder, der kan anvendes

Noget om bl.a. fodbold.

Ejnar og jeg sad på hver sin side af hullet på Søren Snedkers lokum og dampede på vores cigaretter, mens vi holdt øje med, om Ejnars mor blev trængende. Vi kunne se gennem den ruderformede udskæring i døren, at hun stadig var travlt beskæftiget i køkkenet, som vendte ud mod gårdspladsen. Lokummet var i et træskur, som lå for enden af værkstedsbygningen, kun adskilt af en passage om til hønsegården, som grænsede op til Hans Iversens meget velholdte køkkenhave.

Vi måtte bruge en del tændstikker for at holde ild i smøgerne, som var rullet af de 1/4 sider af *Vestkysten,* som sammenholdt med en snor i det ene hjørne hang på et søm, parat til ganske andet formål end at blive lagt sammen et par gange og derefter rullet, hverken for løst eller for fast, til en cigaretlignende tingest, for til sidst at blive antændt i den ene ende og kraftigt suget i den anden. Kunsten, hvis det ikke er for meget at bruge det udtryk, bestod i at fyre godt op med klare flammer, puste flammerne ud og derefter suge den røg, det glødende papir udviklede, i store drag og se ud som om vi virkelig var et par seje fyre, og det må vi jo have været, for vi fik hverken tuberkler eller sat ild på lokummet Kvaliteten af *Vestkysten* sammenlignet med *Folkebladet* fik vi aldrig prøvet af, men jeg er nogenlunde sikker på, at der, hvis begge var lagrede på det samme lokum, ikke ville være mulighed for amatører at smage forskel.

Jeg kunne se, at Ejnar havde store vanskeligheder med at holde ild i skidtet, havde nok som sædvanlig rullet for hårdt og måtte bruge mange tændstikker. Jeg tænkte lige et øjeblik, at da det var mit bidrag til seancen at levere tændstikker, og at de blev hentede nede i det hjemlige køkkens høkasses forreste højre hjørne, lige ved siden af rosinerne og posen med svedsker og at jeg måske en dag ville blive spurgt af mor, om jeg havde taget tændstikker og at jeg, hvis jeg svarede ja, så ville få nogle spørgsmål om deres anvendelse, spørgsmål der ville kræve lidt fantasi og kreativitet at besvare min tankerække blev afbrudt af Ejnars stemme **nu kommer den!!!**

Op med lokumslåget med det blankslidte håndtag, ned med smøgerne i spanden, låget på, ud af døren uden at sætte den udvendige krog på, tværs over bunker af stilladsbrædder og murerbaljer, gennem læbæltet ud til Mikkels mark, og der kom den, ruteflyveren til Esbjerg helt ovre fra København. De sagde, at den fulgte jernbanen ovre ved Holsted. Vi stod der og gloede, fortryllede af motorstøjen, som ikke kunne sammenlignes med andre kendte støjkilder, såsom Devantiers Ford eller Magnus's nye Adler, ja selv ikke Johannes Møllers Opel Bliz lastvogn larmede så meget, når den læsset med de skærver, som gamle Rosenmai havde slået om vinteren, hostede af sted. Skærverne blev læsset af i bunker langs vejene, hvorfra vejmanden med sin trillebør så fordelte dem i de værste huller. Nej, det nærmeste vi kunne komme i sammenligninger af stor og vedvarende støj, måtte nok være det omkringkørende damptærskeværk, som også var en imponerende lydkilde, dels fra den store hvæsende, taktfast arbejdende damplokomobil, som med beholdningen af brænde og tørv var placeret udenfor og med en lang slingrende rem trak et stort dybt brummende tærskeværk inde i laden; men det var nu altså ikke det samme. Lyden af flyvemaskinen fyldte meget mere, den var ikke så lokal og hvis man lukkede øjnene, så var man ikke altid i stand til præcist at lokalisere bæstet. Der var også dage, hvor vi hverken så eller hørte den, men var vinden i nordlig retning, og vi kunne høre den, så måtte vi også se den, om prisen så var en længere løbetur.

Ejnars far hed Søren Sørensen, men blev selvfølgelig kaldet Søren Snedker, for så var der jo ikke tvivl om, hvem der var tale om. Sådan var det med alle, der havde en beskæftigelse, der blev der på den ene eller anden måde lavet en kombination af navn og erhverv, og det gjaldt ikke mindst for børnene af de pågældende. Der var Gustav Smed, Hansine Bager, Alfred Møller, Asger Præst og så videre. Søren Snedkers forretning omfattede både snedker- tømrer og murervirksomhed.. Jeg kan ikke huske, at han har været uden arbejde, for der var altid tomt hjemme hos dem om dagen, selvfølgelig bortset fra moderen og så Sven. Sven var sinke, 16-18 år, gik fredeligt og nussede rundt i sine store træsko. Hvad han fik tiden til at gå med, er jeg ikke klar over, men han var der bare.

Derudover havde Ejnar 3 andre storebrødre, Åge, der gik i skole og som har været 3-4 år ældre end os, Kristian og Jens. De var voksne og arbejdede begge som svende hos faderen. Disse to brødre var værd at se op til og efterligne, for de kunne alt det, vi gerne selv ville kunne De kunne bruge maskinerne i værkstedet, de kunne høvle så spånerne fløj og de kunne slå store søm i med ganske få slag, uden at slå forkert, så de bøjede. De kunne også med deres murerhammer dele en mursten enten på langs eller tværs i netop den størrelse, den skulle have, bare med et eneste slag. Men, det mest imponerende ved dem var, at de kunne spille fodbold. Det var nok dem, der sammen med Sigurd og Otto Lyst var allerbedst på karleholdet, når der blev spillet kamp, men der var bare det, at både Sigurd og Otto drak for mange bajere til at de kunne holde ud til at spille en hel kamp

Fodboldbanen lå syd for vejen op til mejeriet i Bækbølling, skråt overfor Mikkels gård. Den var adskilt fra vejen af fire rækker grantræer i et par meters højde, og det var stedet, hvor gæsteholdet klædte om, hvis det var tørvejr. Regnede det, så var der en stående tilladelse til, at bruge en tom bås i Mikkels hestestald. Selve banen skrånede let mod nord, og oppe bag det sydlige mål tæt ved Baunehøj, var der en mindre bane med en høj pæl i hver ende. På toppen af disse pæle var anbragt en vandret jernring, på størrelse med en cykelfælg. Der spillede de store piger noget, som blev kaldt kurvebold. Det var nu ikke så tit, der var nogen, der spillede, så det har nok ikke været særligt spændende. Men der på pigernes bane groede der altid en masse stedmoderblomster, og de pynter jo også på deres beskedne måde. Det lille stykke mellem banen og stien fra Baunehøj ud til mosen var tilplantet med ganske små nydelige grantræer, men det vil jeg ikke komme nærmere ind på her!!

Men det var jo Jens og Kristian som fodboldspillere, jeg ville fortælle om.
Ejnar og jeg havde tit studeret deres fodboldstøvler, der stod hjemme i Søren Snedkers bryggers, møgbeskidte efter sidste kamp Det var bare kram, tykt og hårdt læder, især støvlesnuderne, som var så hårde, at det var umuligt at trykke dem ned. Under bunden de seks læderpropper, som hver med tre søm var hamret fast i støvlesålen, og som skulle hindre, at de gled på den sommetider fedtede græsbane. Propperne skulle af og til fornyes, da de blev temmelig slidte af spadsereturen på grusvejen fra Søren Snedkers' og hen til banen. Den operation klarede skomager Holst, som var nabo til Søren. Han havde et jern med hul i den ene ende, som blev anbragt ovenpå et af de utallige små læderhjørner, der blev tilovers, når han skar såler til.

Et rask slag med hammeren og vupti, så lå der en rund læderdims på størrelse med en toøre. Disse små runde fyre blev lagt ovenpå hinanden i en passende højde, slået sammen med tre søm, der var lidt længere end proppens højde og så klar til at blive slået fast i støvlens sål. Når der var kamp mod fremmede hold fra Holsted, Gørding eller andre nabosogne, så sad Ejnar og jeg på det lave dige langs banens østre side og kiggede på. Vi nød at se, hvordan Kristian, der var noget større end Jens, med skulderen kunne vælte selv de største knokkelrøve på de fremmede hold og

så, hvor langt han kunne skyde, ja sommetider helt over i Mikkels læbælte med de høje dueurter ude i kanten. Så styrtede Ejnar og jeg over for at finde bolden, så de kunne komme i gang igen. Jens, der som fortalt ikke var så stor og kraftig, kunne til gengæld løbe fra alle modstanderne og lavede tit mål. Han kunne også gøre noget, som vi beundrede meget: han kunne og turde nikke til bolden. Når der var nogen, der skød i den højde, så kunne Jens springe op og ramme den tunge læderbold med hovedet, også selvom han måske fik kolort i håret, men det var Jens ligeglad med.

Forklaringen på den risiko er, at når fodboldbanen ikke blev brugt til idrætsmæssige formål, så sørgede Mikkels kalve for, at græsset blev holdt nede i rimelig højde og kvitterede for foderet på ganske normal kalvevis. Ikke sjældent måtte der også ofres opmærksomhed på banens underboere, muldvarpene, hvis muldbjerge kunne gøre fodboldspillet mere spændende end oprindelig tænkt, men et kvarters indsats af de først fremmødte kunne gøre underværker.

Afstregning af banen blev kun foretaget yderst sjældent, og var jo stort set ikke nødvendig. Bolden var jo "ude", når den kom over diget i den østre side af banen og når den forsvandt i det lave læbælte mod vest. Straffesparkfeltet var sådan cirka der, hvor der ikke var græs foran målene. Skulle banen som sagt en enkelt gang kridtes af, så foregik det på den måde, at Jens og Kristian søndag formiddag kom med to spande kalkvand, to kalkkoste og en lang murersnor. Så fandt de det sted på banen, de syntes lå mest på midten, lavede en plet med kalken og med den som centrum en midtercirkel. Selve markeringen foregik ved, at de med kalkkostene "strintede" kalken på græsset.

Ved markeringerne foran målene kunne vi drenge gøre god gavn ved at fungere som snorholdere i hjørnerne af mål- og straffesparkfelt. Straffesparkpletten blev efter nogen diskussion markeret med en god slat af det tykke i bunden af spanden elleve gode skridt fra midten af mållinjen. Der var på det tidspunkt intet målnet, så i tvivlstilfælde var tilskuernes dom, der var gældende, hvis ellers der var enighed i blandt dem. Hvis ikke, så blev det en flertalsafgørelse.

Jeg har ikke nogen klar erindring om, at der har været en fodbolddommer blandet ind i disse kampe, men måske den gamle postmester Jakobsen har siddet et sted i nærheden af banen og fløjtet, når det engang imellem var belejligt at tage den halvlange pibe ud af munden. I øvrigt ville det nok også være forbundet med en vis risiko for en fremmed dommer, at gribe ind i sådan en kamp, for der var jo sommetider helt op til elleve store stærke karle på hvert hold, og det er ikke sikkert, at alle kunne forstå og ville respektere kritik af, ja og måske straf for deres personlige opfattelse og udførelse af det ædle spil.

Inden alle disse, trods alt meget sjældne forberedelser fandt sted, blev Mikkel adviseret. Aftalen om afgræsning af banen indeholdt den forpligtigelse, at ved højtidelige lejligheder, skulle græsset på banen klippes, i hvert fald ned til en højde, så der intetsteds ville være tvivl om, hvor bolden befandt sig. Det foregik med en hesteslåmaskine, og hvis Mikkel skønnede det lønsomt, så rev han høet sammen med hesteriven og tog det med hjem til kalvene.

Ejnar og jeg øvede os tit i at spille fodbold. Der var bare den hage ved det, at vi ikke havde nogen bold, og karlenes bold lå ovre hos vognmand Magnus. Sommetider listede vi over til Magnus's for at spørge, om vi måtte låne bolden. Da det var sjældent, at Magnus var hjemme, han kørte jo med sin lastbil, var det hans kone Julie, vi måtte rette vores ydmyge henvendelse til. Julie var damefrisør og lejlighedsvis chauffør når deres personvogn, en "Adler" skulle ud på hyrekørsel Tilmed var hun altid sur. Hendes negative indstilling overfor Ejnars og min træningsiver har pådraget hende og alle hendes

efterkommere det tunge ansvar for, at efterverdenen har mättet nøjes med Pelé, brødrene Laudrup og nogle ganske få andre.

Også på min hjemmefront forekom visse begrænsninger, som hæmmede min rent fodboldmæssige udvikling Ved aftenkampe var min tilstedeværelse kun mulig indtil Hans Jærk (Erik) ringede solen ned - at det ved vestlig vind var meget vanskeligt, ja ved spændende kampe helt umuligt at høre klokken, det havde hjemmefronten ikke taget højde for, så jeg fik min aften-rabarbergrød alligevel.

Anderledes var det med min tilstedeværelse ved søndageftermiddags-kampe, i særdeleshed når der samtidig var eftermiddagsgudstjeneste. Far kunne ikke forstå, at det var nødvendigt, at begge arrangementer absolut skulle afvikles på samme tid og mente at det var rimeligt at fodbolden rettede sig efter gudstjenesterne, muligvis med den begrundelse, at så var der mulighed for at deltage i begge dele. Det betød, at både kordegnen og jeg ofte kun nåede at se resterne af anden halvleg.

Sven Ernebjerg Tygesen

Jørgen Steinicke
2006

Bazar..... side 31 - 34

Forfatter: Sven Ernebjerg Tygesen

Lokalhistorisk Arkiv Holsted har desværre ikke billeder, der kan anvendes

Bazar

1930'ernes højdepunkter i Føvling, i hvert fald for små præstebørn, var uden diskussion missionsbazaren i forsamlingshuset om vinteren og sommerens festlige ringridning på fodboldbanen.

Når jeg starter med at fortælle om bazaren, må det ikke opfattes som prioritering af den ene festlighed frem for den anden, fordi de kunne for den sags skyld godt have fundet sted samme dag, idet det med ganske få undtagelser ikke var de samme mennesker, der deltog i arrangementerne. Blot skulle arrangørerne forinden have aftalt til hvilket tidspunkt forsamlingshuset skulle være ryddet og godt udluftet efter bazarfolket, så de gæve ringriddere med deres prægtige he... nej, jeg mener skjoldmøer, kunne rykke ind og afslutte en anstrengende dags ridderturnering på værdig og festlig vis.

Altså bazaren. Jeg må tilstå, at visse ting angående arrangementet er mig uklart, men mener dog at vide, at en kreds af gode mennesker med kristelig observans ofrede tid og energi, for på en bazar at rejse kontante midler, som måske helt og ubeskåret gik til at støtte missionsarbejdet i Indien blandt en mindre befolkningsgruppe kaldet "Santalerne".

Ude i sognets hjem, altså i nogen af dem, blev der syet, strikket og hæklet gode, nyttige og absolut tækkelige tekstiler. Der var grydelapper i mange farver og former, halstørklæder, stramajsyede puder med smukke rosenmotiver og mange andre ting, som dog i kraft af deres lidet interessante funktioner ikke har sat klare aftryk på en drengehjerne.

Der var også løvsavsarbejder: Små knagerækker til alle grydelapperne, varmeplader og hjørnehylder, som var skabt til souvenirvasen fra Skamlingsbanken hjemme i den fine stue.

Jo, der var tænkt på helheden, intet var tilfældigt. Også skolens nyindrettede sløjdlokale, som var åbent for den tids gør-det-selv-folk ved en ugentlig aftenskole, kyndigt ledet af førstelærer Harbo og dygtigt assisteret af den yngre vinterlærer, repræsenterede sig smukt med skærebrædder af forskellig størrelse og facon, støvleknægte, som var alt for fine til fremtidens skæbne, permanent ophold udenfor en bryggersdør og serveringsbakker af krydsfiner med peddigrørs-flettet kant og en kunstfærdig, meget geometrisk, tuschtegnet, flerfarvet stjerne midt på fladen, alt i en strålende schellak-finish.

Inden der blev stillet op til festlighederne i såvel den store som lille sal, havde en fortrop gennemgået forsamlingshuset og fjernet alle ikke Santal-missions godkendte ting, såsom tomme øl- og brændevinsflasker, kapsler til samme, Northstates, Grøn Cecil og Adamas cigaretpakninger og hvad der ellers kunne være efterladt af syndige tings emballage ved sidste foreningsbal. Den store runde kakkelovn lige indenfor døren til den store sal blev tømt for aske og kassen fyldt med tørv.

I husets køkken, hvor svedende kogekoner i tidens løb havde tilberedt mange store måltider med anledning i såvel glæde som sorg, blev der fyret op under den store gruekedel, hvor utallige høns samt udsøgte stykker af Føvlingegnens husdyrbestand tilsat diverse urter var blevet forvandlede til herlige supper med kød- mel- og brødboller samt kød med peberrods- eller sur/sød sovs; denne gang dog for at lave kaffe til de, til det gode formål, fremstillede kager.

Hvorvidt lokummet, den lille knast der var bygget på forsamlingshusets sydlige gavl lige ud til Jens Henriksens mark, også blev undersøgt, ved jeg ikke, men vil dog tro, at spandens kapacitet, beholdningen af blade i telefonbogen og den indvendige krogs tilstedeværelse og funktion blev tjekket.

Pissoiret var ved siden af lokummet, frilufts- selvfølgelig, man var vel mandfolk der på egnen. Inventaret der, var i al sin enkelhed et cementrør gravet lidt ned i jorden med den brede muffeende opad, og Føvlingegnens sandmuldede jord var ikke nogen hindring for godt aftræk til de underliggende i forvejen rigelige grundvandsreserver.

Efter afsyngelse af "En sædemand gik ud at så" og gode ord om vore kære missionærer, der havde viet deres fremtid til det vilde liv i Santalistan, blev bazaren erklæret åben, og så drejede det sig om, hurtigst muligt, at drøne en omgang rundt i den store sal for at få overblik over, hvor man kunne få det største udbytte af investeringen af den, af far tildelte bazarbevilling Der stod de så i deres respektive boder, alle de gode kendte koner, blot i dag iklædt deres bedste mørke, håndledsknappede og højhalsede kjoler og smil, der var sparet sammen til den sidste årstid.

En bod bestod af en bordplade på to bukke(træ) dækket med hvidt papir, som blev holdt på plads af en tegnestift i hvert af pladens hjørner. På denne rene hvide flade blev så bodens specialiteter smukt og fristende arrangeret, med den vigtige beholder til den forventede jordiske mammon på et meget synligt sted. Disse beholdere afspejlede tydeligt den enkelte bazardames forventninger til og tro på, at det gode i deres medmennesker netop denne dag skulle tage overhånd. En "Manne" cerutkasse havde en størrelse, som jeg så som et klart signal om, at her var der tro på det gode og gavmilde sind. En lille glassyltetøjsskål lyste langt væk af mistro til greb i vestelommen efter tegnebogen, nej allerhøjest efter baglommens pung med mønter.

På rekognosceringsrunden, som også omfattede en tur ind i den lille sal, der i dagens anledning var indrettet til kaffestue på den plads, som de opmagasinerede gymnastikredskaber levnede. Her stod fru Bliddal og solgte kage, blandt andet lagkagestykker i hidtil og siden ikke sete dimensioner, både hvad udskæringsvinkel og højde angår.

Fru "Vigsminde" skænkede kaffe til cafégæsterne af forsamlingshusets store "Madam Blå". Når kanden eller fadene blev tømte, lukkede hun serveringslemmen i væggen op og anmodede de to Stenderupkoner derude i køkkenet, om supplering.

Stenderupkonerne havde travlt derude i det varme køkken. Den ene stod og pøsede kogende vand fra gruekedlen i den tømte kandes kaffepose. Hvorledes forholdet mellem kaffebønner og Rich's var, ved jeg ikke, men også dér vil jeg tro, at der blev tænkt "Santal". Den anden kone stod for kageafdelingen, piskede flødeskum og lagde lagkager sammen. Galopkringlerne, godt med rosiner i, blev i dagens anledning velsignet med et tykt lag hvidt glasur og udskåret i kundevenlige stykker

Bedøvet og oppustet af flødeskum, creme og syltetøj iblandet en smule lagkagebund passerede jeg, lige inden for skydedøren til den store sal, Antoinette Kirkegaard og hendes udstilling med salg af bøger, skrifter og billeder, om og fra det fjerne Santalistan. Der fandtes også nogle hjembragte figurer af de vilde indfødtes afguder til skræk og advarsel.

Således advaret bliver man i boden ved siden af modtaget af spilledjævelens forlængede arm, I.C.Christensen fra Vigsminde, som oplagt fortæller alle, at i dette her Amerikanske lotteri har man chancen for at vinde hovedgevinsten, en 40 centimeter høj celluloid-dukke, der kan lukke øjnene. Dukkens tækkelige påklædning, er kreeret af Mads Larsens ugifte døtre Margrethe og Lis, som denne dag er bestyrere af boden med finere håndarbejder, deriblandt en luksus nålepude i stramajsyning med et smukt motiv, bestående at 9 små kvadrater i forskelligt farvede uldgarner. Bagsiden er af fløjl og som ekstra udstyr er der i det ene hjørne fastgjort en hæklet strop, så den oven i købet kan hænges op. Vidunderet fremstillet og skænket af Santalmissionens formand, præstens meget unge datter

Lodderne i I.C.'s lotteri betales efter loddets pålydende, og hovedgevinsten kan således, som han agiterer for, vindes for een øres indsats. Det er jo fristende, og når det er I.C., der siger det, den mand, der har sagt så mange gode ting til os i søndagsskolen, så kan det ikke slå fejl. Der voves et lod, som viste det sig, kun kostede 4 ører og med I.C.'s råd i ørerne om, at 2 lodder jo giver større chance end eet, roder jeg fortrøstningsfuldt rundt efter et andet godt nummer i den store forslidte tombolatromle, blot for næsten grædefærdig at konstatere, at bazarbudgettet er sprængt, pris 0,49 kr. Selvom jeg får at vide, at jeg jo stadig har chance for gevinsten, da lodtrækningen først finder sted, når der er udsolgt, er følelsen af at være bankerot, næsten inden festen er begyndt, ret, for ikke at sige meget tung at slæbe rundt på. Tanken om, at være lidt mere kritisk i vurderingen af I.C.'s næste søndagsskole-tale, bliver dog hurtigt fortrængt ved lyden af Ferdinand's let nasale stemme. Han bekendtgør, at her er garanteret gevinst hver gang, 5 øre for små og 10 øre for store fisk.

Ferdinand, også en af søndagsskolen faste støtter, er en utrolig rar mand med et godt smil. Han er broder til de to dukkekreatører Margrethe og Lis og lettere handicappet af uligt lange ben. Denne bygningsfejl er forsøgt lettet ved, at den ene støvle har kolossal tyk sål og er meget tung og forårsager derved en meget karakteristisk gå-lyd, især på trægulv, en lyd som nogen, måske af mangel på basal viden, vil kalde haltende, men som jeg og andre naturligvis vil kalde ferdinandsk.

Der står han så, fiskedamsbestyreren, den gode og troværdige Ferdinand foran det store grå tæppe, der ophængt mellem endevæggen med ribberne og den tilstødende væg, danner et hemmeligt trekantet rum. Ferdinand er udstyret med et langt kosteskaft forsynet med en snor med en ståltrådskrog i den yderste ende. Med en fluefiskers præcision svinger han snøren over tæppet med ordene lille eller stor alt efter indsatsen. Jeg spekulerede på, hvorledes han virkelig var i stand til at få fat i det rigtige hver gang. Da jeg på dette tidspunkt ikke havde troværdighedsproblemer med hensyn til Ferdinand, så tænkte jeg ikke mere over det.

Efter I.C.s lidet troværdige reklamebrøl for det store amerikanske lotteri, som dels bragte mig økonomisk på røven og samtidig afskar mig fra muligheden for at blive ejer af celloluidherligheden, som jeg i mit stille sind allerede havde gode og fornuftige planer med, var jeg blevet bevidst om, at mine investeringsplaner utrolig nemt kunne overstige den økonomiske situation, som første bazartillægsbevilling fra far, havde sat mig i.

Af samme grund tog jeg for en sikkerheds skyld endnu en runde i salen, for endnu engang nøje at vurdere, om der var muligheder, der kunne komme på højde med Ferdinands tilbud. Jeg var, ved at betragte hvad andre børn havde fået ud af det, blevet klar over, at der også her var en god del gambling, men efter at have set, at en god lommekniv, den med fisken på bladet kunne vindes for en tiøre, fortrængte jeg tanken om muligheden af at måtte nøjes med et naturtræs penneskaft og een elastikpen. Det var da heldigvis også en pige der vandt det, og hun var dum nok til at se glad ud.

Beslutningen blev taget, en hel sølvblank tiøre forlod restbeholdningen af kobbermønter i min højre bukselomme og forsvandt i den lille brune krukke, som stod på stolen op ad ribberne. Da Ferdinand gjorde klar til et mesterkast, hørte jeg til min store forbavselse et host bag tæppet og genkendte lynhurtigt Bliddals bjæffen. Tankerne for rundt i mit hoved, atter en søndagsskolelærer, havde han genkendt min stemme og ville det have indflydelse på fiskens kvalitet? Ville det være til min fordel eller det modsatte at være genkendt? Mon jeg i grunden havde været flink nok overfor hans søn Villy, havde jeg siddet stille nok i søndagsskolen og mon han havde hørt, at jeg sagde av for fanden, da jeg væltede med cyklen i svinget ud for deres ejendom. Disse tanker plus nogle flere, der nok lige skal formuleres ret diplomatisk, hvis de skal opnoteres her, konkluderede jeg lynhurtigt til, at det var en højrisikoinvestering jeg havde foretaget.

Nu kunne jeg høre, at der blev rodet i pakkerne. Det var selvfølgelig et stykke viskelæder med et påtrykt elefanthoved han sad og ledte efter, eller endnu værre, et lommetørklæde med rød og grøn kant. Sløvet af mine smådepressive tanker opdagede jeg først sent, at Ferdinand var i hård fight med en tilsyneladende stor og vild krabat. Spændingen ved dette syn knuste min nedslåethed et kort øjeblik, lige akkurat så længe, som det i tid tager, at hejse et trebenet vaskestativ op over et udspændt gråt, meget gråt tæppe og høre Ferdinand glad sige: det er sandelig den største fisk, jeg nogensinde har fanget.

Nu har jeg så i mange år siden spekuleret på, om Bliddal genkendte min stemme, og om det havde indflydelse på hans valg af gevinst. I givet fald ville det være god viden, at kende hans vurdering af trebenede, hvidmalede jernvaskestativer, med påsvejset sæbeskål.

Nå, jeg fik stativet afsat til Søren snedkers Ejnar, som sad på bænken overfor kakkelovnen og kedede sig. Han var også flad. Han havde vundet for sin sidste femøre en rød Viking No.12 med viskelæder, og den sagde jeg, at jeg ville have i bytte, men det syntes han var for meget. Jeg kunne få den halve tilbød han, og det accepterede jeg, hvis det altså blev den ende med viskelæderet, og sådan blev det. Ejnars lommekniv ordnede resten.

Vi blev enige om at gå ud og pisse kryds bag forsamlingshuset og derved besegle handelen. Der stod vi så i den sene vintereftermiddagstime og hyggede os med en god snak, alt mens vi, om ikke blandede blod så dog på rituel vis, befæstede et fællesskab, et fællesskab, i hvilket en søndagsskolelærer ville have endog meget store vanskeligheder i at blive optaget. Vi var så optaget af vores kultdyrkelse, at vi ikke havde tænkt den tanke, at der kunne være nogen på lokummet. Først alt, alt for sent gik det op for os, at et blad af telefonbogen blev revet ud til en skæbne værre end brænding. Lyden bragte os tilbage til virkeligheden og dermed den pinefulde spekulation over, hvem der var derinde. Vi styrtede ind i huset og konstaterede, at festen var slut. Der var trængsel for at komme op ad trappen til det rum, der i dagens anledning tjente som garderobe, hvor vi alle fandt vores overtøj og gik hjem i mørket. En dag udover de sædvanlige med de følelsesmæssige store udsving, den havde bragt, men trods alt en god dag, selvom den kostede en næsten helt sikker lommekniv og lidt fremtidig usikkerhed overfor sognets santalmissionsdamer, for det måtte være en dame; ingen mand ville sætte sig derind.

Også mit følelsesmæssige forhold til søndagsskolelærere gled stille og roligt tilbage til det normale leje, og Ejnar og jeg sang atter med på "Ingen er så tryg i fare" søndag eftermiddag, og glædede os allerede til ..... ringridningsfesten i juli !!!!

Sven Ernebjerg Tygesen